

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:
"ΚΙΝΗΤΟ ΑΣΤΕΓΟ ΕΜΠΟΡΙΟ"

Επιβλέπων Καθηγητής:
ΧΑΤΖΗΝΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

Σπουδαστές:
ΔΑΡΑΒΕΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΑΛΛΙΡΟΗ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	2355
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛ.

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.	Προϊστορική περίοδος	1
2.	Περίοδος 1100-500 π.Χ. (μέχρι τους Περσικούς πολέμους)	4
3.	Από τους Περσικούς πολέμους μέχρι τον Πελοποννησιακό πόλεμο (500-431 π.Χ.)	8
4.	Μακεδονική περίοδος (431 - 338 π.Χ.)	10
5.	Ρωμαϊκή περίοδος (438 - 394 π.Χ.)	13
6.	Περίοδος Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (395 - 1453 μ.Χ.)	16
7.	Περίοδος Τουρκοκρατίας	19
8.	Το εμπόριο των Πατρών	22
	Κινητό Εμπόριο	25
-	Ιστορικά παραδείγματα	26
-	Εμποροπανηγυρεις - Λαϊκές αγορές	28
<hr/>		33
-	Ελληνικό επίπεδο	33
-	Κινητό εμπόριο επί οχημάτων	35
-	Παραμπόριο	39
	Χορήγηση αδειών	44
-	Ιστορικό λαϊκών αγορών	58
-	Προβλήματα των λαϊκών αγορών στην Πάτρα	61
-	Ερευνα	65
	Ερωτηματολόγιο	69
	Συμπεράσματα	76
	Παράρτημα	78

1. ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ¹

Η ιστορία του εμπορίου της Ελλάδας είναι άξια μεγάλης έρευνας και μελέτης για εμάς του Έλληνες για δύο λόγους: πρώτον για να γνωρίσουμε πόσο το εμπόριο των αρχαίων Ελλήνων συνετέλεσε στον πολιτισμό και το μεγαλείο της αρχαίας Ελλάδας και δεύτερον για να μάθουμε ποιά υπήρξε η πολιτική και οικονομική κατάσταση του Ελληνικού εμπορίου κατά τους αρχαίους χρόνους.

Από την πολιτική ιστορία είναι γνωστό ότι οι Φοίνικες και οι Αιγύπτιοι προηγήθηκαν στον πολιτισμό πολλούς αιώνες πριν τους Έλληνες. Δεν μπορούμε ακριβώς να προσδιορίσουμε κατά ποιούς χρόνους εισήχθη στην Ελλάδα η καλλιέργεια του σιταριού, του κριθαριού και του αμπελιού. Οι μυθικές παραδόσεις αποδίδουν στον Τριπτόλεμο και τη Δήμητρα την καλλιέργεια του αμπελιού. Οι Αθηναίοι ισχυρίζονται ότι στην Αττική βρέθηκαν αρχικά οι καρποί αυτοί και από την Αττική παραδόθηκαν στους άλλους Έλληνες. Ιστορικά είναι βέβαιο ότι

οι Φοίνικες και οι Αιγύπτιοι ερχόμενοι ως έμποροι στην Ελλάδα εισήγαγαν διάφορες διδασκαλίες για την καλλιέργεια της γης, για νέα στοιχεία γραφής, για παραγωγή εμπορικών προϊόντων (και μάλιστα κρασιού) καθώς και διάφορες άλλες τέχνες. Τα 1200 πλοία με τα οποία οι Έλληνες έπλευσαν κατά της Τροίας, τα όπλα, τα αμάξια, τα διάφορα σκεύη και τα ενδύματα ήταν όλα έργα των Ελλήνων. Η χρήση και η κατεργασία των διαφόρων μετάλλων χαλκού, χρυσού, αργύρου και σιδήρου ήταν γνωστή σχετικά νωρίς. Τα χρήματα εξάλλου ήταν γνωστά από την εποχή του Θησέα ο οποίος μάλιστα έκοψε τέτοιο νόμισμα.

¹ Ιστορία Εμπορίου (Χαρτίωνος)

Παρήγαγε τότε η αρχαία Ελλάδα κρασί, λάδι, μέλι και καρπούς, τα δε μεταλλεία του Λαυρίου στην Αττική πιθανότατα ανακαλύφθηκαν από τους φοίνικες. Γνωστά εξάλλου ήταν τα μεταλλεία της Σίφνου και αυτό στην Εύβοια δίπλα στην Χαλκίδα όπου γινόταν εξαγωγή χαλκού (από εδώ προήλθε το όνομα της πόλης) και σιδήρου. Δεν ήταν μακριά στην κυρίως Ελλάδα και τα μεταλλεία της νήσου Θάσου και της Φρυγίας. Κατά τους αρχαίους εκείνους χρόνους οι φοίνικες επικράτησαν στο θαλάσσιο εμπόριο φέρνοντας στην Ελλάδα αρώματα, υψάσματα και διάφορα μέταλλα. Το ναυτικό των Ελλήνων περιοριζόταν μόνο στην ακτοπλοία μειώνοντας την δράση του τις εποχές του χειμώνα.

Ο Τρωϊκός πόλεμος συνετέλεσε στην ανάπτυξη του εμπορίου γιατί οι Έλληνες γνώριζαν πολλούς τόπους άγνωστους και ίδρυσαν παραθαλάσσιες πόλεις, οι οποίες μετατράπηκαν αργότερα σε εμπορικές. Μετά τον Τρωϊκό πόλεμο έγινε η κάθοδος των Δωριών στην Πελοπόννησο, ιδρύθηκαν στη Μικρά Ασία οι αρχαίες Ελληνικές αποικίες των Αιολέων, Ιώνων και Δωριέων οι οποίες διατήρησαν την ανεξαρτησία τους μέχρις ότου υποτάχθηκαν στους Πέρσες.

Από την εποχή των Ολυμπιάδων (776 π.Χ.) άρχισε νέα περίοδος του εμπορίου των Ελλήνων. Πρώτοι οι Κορίνθιοι εισήγαγαν νέες μεταρρυθμίσεις στο ναυτικό κατασκευάζοντας τριήρεις. Ο Φείδων ο Αργεΐος κανόνισε μέτρα και σταθμά, έκοψε πρώτος αυτός στην Αίγινα επίσημο αργυρό νόμισμα, ο άργυρος ήδη κυκλοφορούσε σε τεμάχια έχοντας αξία ανάλογα με το βάρος του. Κανένα έθνος αρχαίο ή νέο δεν ίδρυσε τόσες αποικίες όσες οι αρχαίοι Έλληνες. Από τις αποικίες αυτές έγινε μεγάλη και ισχυρή η Ελλάδα, διότι επεκτάθηκε το εμπορικό ναυτικό,

αναπτύχθηκαν η γεωργία και η κτηνοτροφία και οι κάτοικοι έγιναν ευτυχείς και φιλοπρόδοι.

Από τις ελληνικές αποικίες στην Αφρική σημαντικότερη ήταν η Κυρήνη, η οποία σύναψε εμπορικές σχέσεις με την Αίγυπτο και την Καρχηδόνα. Φημισμένοι ήταν οι Κυρηναίοι ίπποι, τα δέρματα βοοειδών καθώς και το σίλφιο φυτό άγριο και αυτοφυές χρήσιμο στη μαγειρική και την ιατρική.

Με την ίδρυση της Μασσαλίας από τους Έλληνες εισήχθη στην Γαλλία η καλλιέργεια του αμπελιού και της ελιάς. Οι Έλληνες των δυτικών αποικιών ερχόμενοι στην Ελλάδα περνούσαν όλοι από την Κόρινθο. Η πόλη αυτή εξαιτίας αυτού αύξησε διαμετακομιστικό εμπόριο και τον πλούτο της. Ο Περίανδρος, άρχοντας της Κορίνθου (620 π.Χ.) επιχείρησε την "διάτμηση" του Ισθμού αλλά το έργο αυτό ήταν υπεράνω των μηχανικών δυνατοτήτων της εποχής. Για την μεταφορά των εμπορευμάτων από το δυτικό λιμάνι της Κορίνθου στο Ανατολικό μεταχειριζόταν φορτηγά άμαξες με μικρούς τροχούς. Στην Κόρινθο άκμασαν και οι τέχνες των διαφόρων μετάλλων. Τα κορινθιακά χαλκώματα ήταν περιζήτητα και ονομαστά στο αρχαίο εμπόριο. Για όλους αυτούς τους λόγους μεγάλος πλούτος μαζεύτηκε στην πόλη αυτή με αποτέλεσμα η διαβίωση να είναι πολυδάπανη και πολυτελής.

2. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1100 - 500 π.Χ. (μέχρι τους Περσικούς πολέμους)

Τον ενδέκατο αιώνα π.Χ. εκτός των αποικιών που ιδρύθηκαν στα παράλια της Μικράς Ασίας, οι Έλληνες ίδρυσαν πολλές ακόμα αποικίες κατά τον όγδοο, έβδομο και έκτο αιώνα π.Χ. Οι αποικίες αυτές ήταν η Μίλητος και Φώκαια, η Ερέτρια, η Κόρινθος, τα Μέγαρα, η Αθήνα, τα νησιά Θήρα και Ρόδος. Πολλές επίσης, οι αποικίες των Ελλήνων στην Προποντίδα και τον Ελλήσποντο τα παράλια της Μακεδονίας, Θράκης και Εύξεινου Πόντου (ενδεικτικά αναφέρονται η Σινώπη, η Τραπεζούντα, η Αβυσσός, η Χαλκηδόνα, τα Άβδηρα, η Αμφίπολη κ.ά.).

Πλήθος ακόμα νέες αποικίες στην κάτω Ιταλία (που γι' αυτό ονομάστηκε Μεγάλη Ελλάδα) στη Γαλλία (ιδρύθηκε η Μασσαλία το 600 π.Χ.) στην Ισπανία (Ροθή και Αγαθή) στα βόρεια παράλια της Αφρικής (ιδρύθηκε η Κυρήνη το 624 π.Χ.) στην Αίγυπτο (η Ναύκρατη) στην Κύπρο (η Πάφος) και αλλού.

Οι λόγοι που ώθησαν τους Έλληνες στην ίδρυση των αποικιών ήταν κυρίως τρεις: α) η δυσκολία στην διατροφή του πληθυσμού εξαιτίας της αύξησης του στην κυρίως χώρα, β) το γεγονός ότι εξαιτίας των εμφυλίων πολέμων και μισών η υπερισχύουσα πολιτική κατεδίωκε τους αντίπαλους, και γ) το φιλαπόδημο και εμπορικό πνεύμα το οποίο από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα χαρακτηρίζει την ελληνική φυλή.

Το εμπόριο και οι τέχνες γενικότερα εκείνη την εποχή θεωρούνταν έργα αρμόδια μόνο για τους δούλους γι' αυτό στην Σπάρτη οι νόμοι απαγόρευαν το εμπόριο στους Σπαρτιάτες, το επέτρεπαν μόνο στους Παρισίους και τους Είλωτες. Με το πέρασμα του χρόνου το εμπόριο και η ναυτιλία απέβησαν ενασχόληση και των ελευθέρων Ελλήνων. Οι κυριότερες εμπορικές πόλεις των Ελλήνων κατά την περίοδο εκείνη ήταν:

Η Κόρινθος, η οποία, λόγω της επίκαιρης θέσης της στον Ισθμό, έγινε σταθμός διαμετακομιστικού εμπορίου και κατέληξε μια πόλη εμπορική και πλούσια. Ήδη από τον όγδοο αιώνα π.Χ. πρώτοι οι Κορίνθιοι μεγάλες και γρήγορες τριήρεις ιδρύοντας προς τα δυτικά και προς τα βορειοανατολικά της Ελλάδας πολλές αποικίες. Και το νησί Αίγινα ανέπτυξε μεγάλο ναυτικό όχι μέσω της ίδρυσης των αποικιών, όπως οι Κορίνθιοι αλλά μέσω της διαδόσεως των προϊόντων του νησιού. Στο νησί κατασκευαζόταν κατά τους αρχαίους χρόνους τα ψημισμένα από ηλό αγγεία αλλά και από χαλκό και άλλα μέταλλα κατασκεύαζαν οι Αιγινήτες διάφορα κομψοτεχνήματα και μετέφεραν αυτά παντού προς πώληση, το δε νησί είχε ναυτικό ισχυρό και οι κάτοικοι του ψημιζόταν ως δεινοί θαλασσομάχοι. Τα Μέγαρα με το πετρώδες έδαφος επιδόθηκαν στο θαλάσσιο εμπόριο μιμούμενοι τους Κορίνθους και ίδρυσαν πολλές αποικίες προς την δυτική και ανατολική Ελλάδα. Τα Μέγαρα ψημιζόταν για την υφαντουργία τους.

~~Οι σπουδαιότερες εμπορικές πόλεις στην Σικελία και την κάτω Ιταλία ήταν:~~

Οι Συρακούσες, η πόλη αυτή έγινε η πρώτη αγορά σιτηρών της Ιταλίας στην οποία προσερχόταν Ιταλοί, Έλληνες και Κάρχηδόνιοι. Ο Ακράγας, πόλη πλούσια και εμπορική της οποίας οι κάτοικοι έφεραν από εκεί άργυρο. Οι κάτοικοι της πόλης αυτής προσέλκυαν πολλούς ξένους για το λόγο ότι ψημιζόταν για την φιλοξενία τους. Ο Τάρας, η πόλη αυτή είχε πολυτελέστατο και ισχυρό ναυτικό και τα κυριότερα προϊόντα του εμπορίου ήταν το λάδι, το κρασί και οι δημητριακοί καρποί. Το εμπόριο διεξαγόταν μετά τις απέναντι πόλεις της Ηπείρου και της Ιλλυρίας.

Στην Αφρική, η κυριότερη πόλη ήταν η Κυρήνη, η οποία ανέπτυξε εμπορικές σχέσεις με τους Έλληνες, τους Αιγύπτιους και τους Καρχηδόνιους. Εύφορη χώρα παρήγαγε πολλούς και ποικίλους καρπούς και χρήσιμα ζώα.

Αλλά το μεγαλύτερο μέρος του εμπορίου των Ελλήνων γινόταν στον Πόντο: η αλιεία και το ταρίχευμα των ψαριών, η μεταφορά δερμάτων ξυλείας και σιτηρών. Από τον Πόντο και την Κασπία μετέφεραν στην Ελλάδα και ινδικά προϊόντα, ενώ από την Μακεδονία κυρίως ξυλεία, η οποία είχε την πρώτη θέση στο Μακεδονικό εμπόριο.

Μεταξύ των αποικιών και της κυρίως Ελλάδας γινόταν ζωντανό εμπόριο και ανταλλαγή των προϊόντων των διαφόρων τόπων. Και το νησί Δήλος, νησί ιερό και αφιερωμένο στον Απόλλωνα είχε ισχυρό εισαγωγικό εμπόριο όπως επίσης και η Τήνος η οποία δεχόταν πολλούς προσκυνητές προσφορές και δωρεές για την συντήρηση των ναών και όσων εργαζόταν σ' αυτούς.

Οι ελληνικές πόλεις παραχωρούσαν ελευθερία εμπορικών κινήσεων και σε μη Έλληνες. Ευπρόσδεκτοι στα ελληνικά λιμάνια και στις πόλεις ήταν όλοι οι ξένοι, οι οποίοι μετέφεραν εμπορεύματα. Φοίνικες και Καρχηδόνιοι, Ινδοί και Φρύγες και Σκύθες μετέφεραν εμπορεύματα και διάφορες τέχνες στην Αθήνα, τον Πειραιά, την Κόρινθο και αλλού. Γι' αυτό και τα νομίσματα στις αγορές των διαφόρων ελληνικών πόλεων ήταν σε μεγάλη ποικιλία και έτσι για την ανταλλαγή αυτών των νομισμάτων δημιουργήθηκε η ανάγκη ίδρυσης "τράπεζας" προς ευκολία του εμπορίου. Οι τότε "τραπεζίτες" αντάλλαζαν διάφορα νομίσματα διαφόρων πόλεων, δεχόντουσας παρακαταθήκες πολύτιμων πραγμάτων και εκτελούσαν το έργο τους με μεγάλη

πίστη και ακρίβεια. Τότε δεν υπήρχε κανένας νόμος για την συμφωνία του τόκου, ο οποίος κυμαινόταν στο 12%.

Στα αρχαία εκείνα χρόνια αναπτύχθηκαν σημαντικά η αστυνομία και η αγορανομία του εμπορίου· απαγορευόταν με νόμο το ψέμα και η απάτη στις αγορές· οι παραβάτες τιμωρούνταν αυστηρά. Υπήρχε ακόμα και φόρος ειδικός επί των εισαγομένων και εξαγομένων εμπορευμάτων και όσο για τους διοικητικούς κανόνες του εμπορίου των αρχαίων Ελλήνων ήταν σε πολλά σημεία όμοιοι με τους ισχύοντες νόμους του εμπορίου.

3. ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΕΡΣΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΠΟΛΕΜΟ (500 - 431 π.Χ.)

Από την εποχή κυρίως της νομοθεσίας του Σόλωνα άρχισε η εμπορική κίνηση των Αθηνών και του Πειραιά. Ο Σόλωνας μέσω της νομοθεσίας του προστάτευε το εμπόριο ιδίως του σιταριού και των λοιπών τροφίμων και έλαβε αυστηρά μέτρα για το σιτάρι. Αφ' ότου, δε η Αθήνα με τη βοήθεια των μεγάλων της ανδρών ελευθερώθηκε από τις βαρβαρικές επιδρομές (Πέρσες), αναδείχθηκε η πρώτη ναυτική δύναμη της αρχαιότητας τα χρόνια του Θεμιστοκλή και του Περικλή, το δε εμπόριο είχε τεράστια ανάπτυξη αφού μάλιστα πολύς χρυσός και άργυρος εισήχθη στην Ελλάδα με τα λάφυρα των βαρβάρων. Τότε ήταν που στην Αθήνα χτίστηκαν μεγαλοπρεπή κτίρια.

Παρήγαγε η Αττική σιτάρι, κριθάρι, λάδι, κρασί και μέλι αλλά λόγω του μεγάλου πληθυσμού της αναγκαζόταν να εισάγει μεγάλες ποσότητες σιταριού ετησίως μέσω θαλάσσης από τον Πόντο, τη Σικελία και την Αίγυπτο. Ο Πειραιάς από την άλλη

μεριτά ήταν αποθήκη ξένων εμπορευμάτων από όλα τα μέρη του τότε γνωστού κόσμου και συγχρόνως μεγάλη αγορά για διάφορα προς πώληση προϊόντα. Γι' αυτό και ο Περικλής τότε με μεγάλη περηψάνεια έλεγε: "Συρεσούσι δε εις ημάς εκ πάσης γης τα πάντα, ώστε καρπούμεθα τα τω άλλων εθνών αγαθά, ουδέν ήττον, η τα εν τη ημέτερα πατρίδι παραγόμενα".

Ξένοι έμποροι ερχόντουσαν στις διάφορες πόλεις της Ελλάδας χόριν του εμπορίου, το οποίο ήταν για όλους και η ναυτιλία αναπτύχθηκε κατά τα χρόνια του Περικλή ώστε σε πολλά λιμάνια της Ελλάδας βρισκόταν πλοία έτοιμα προς πώληση. Ο Πειραιάς περιποιοούνταν όλους τους ναύτες και έδινε σ' αυτούς κατοικία δωρεάν και χώρους συνάθροισης όπου συζητούσαν για τα

σύμφεροντα της ναυτιλίας. Τέλος, οι Αθηναίοι οι οποίοι είχαν καταξιωθεί ως θαλασσοκράτορες προστάτευαν το θαλάσσιο ελληνικό εμπόριο από τους πειρατές και στόλος αθηναϊκός έπλεε στα παράλια του Ελλησπόντου και της Μικράς Ασίας για να συντροφεύει τα σιταροφόρα πλοία τα οποία κατέπλεαν στον Πειραιά.

4. ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (431-338 π.Χ.)

Πρώτος ο Φίλιππος ο βασιλιάς της Μακεδονίας διοργάνωσε το στρατό και το ναυτικό της χώρας αυτής λαμβάνοντας άφθονα χρήματα από τα μεταλλεία του όρους Παγγαίου. Ο ίδιος έκοψε χρυσό μακεδονικό νόμισμα αποτυπώνοντας σ' αυτό το πρόσωπο του βασιλιά. Έκτοτε, εισήχθη η συνήθεια της αποτύπωσης του βασιλικού προσώπου πάνω στα νομίσματα. Επί εποχής Κασσάνδρου κτίστηκε η εμπορική πόλη Θεσσαλονίκη, η οποία κατέβαλε σπουδαία θέση στο εμπόριο ιδίως τα χρόνια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Κατά τα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου υπήρξε η πιο λαμπρή εποχή του αρχαίου εμπορίου της οικουμένης. Οι Έλληνες τότε κατέλαβαν την Ασία μέχρι τις Ινδίες και την Αίγυπτο. Τότε ο αριθμητικός χρυσός, άργυρος και πολύτιμοι λίθοι εισήχθησαν στη Μακεδονία και την Ελλάδα από τους δημόσιους θησαυρούς της Περσίας. Ο Μέγας Αλέξανδρος, έπραξε αρκετά ώστε να διευκολύνει την συγκοινωνία και την ανάπτυξη του εμπορίου μέσω των Ινδιών. Ίδρυσε πόλεις δίπλα σε διάφορους ποταμούς των Ινδιών, ενώ συγχρόνως συνέστησε και εμπορικό στόλο. Από τον ίδιο ιδρύθηκαν στην Αίγυπτο η Αλεξάνδρεια, η θέση της οποίας απέβη εμπορικότετη από διαδόχους του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Και μετά το θάνατο όμως του Μεγάλου Αλεξάνδρου επί των διαδόχων του, το ελληνικό εμπόριο διατηρήθηκε ακραιότατο. Η Σμύρνη, η Λαοδίκεια, η Σελεύκεια, δίπλα στον ποταμό Τίγρη, η Αντιόχεια, ενεργούσαν ζωντανό εμπόριο μέσω των Ινδιών και της Αιγύπτου. Εξέχουσα θέση κατέλαβε και η Πέργαμος όπου κατασκευάζονταν οι περίφημες περγαμηνές, οι οποίες χρησίμευαν ως χάρτες, απ' ότου οι Πτολεμαίοι εμπόδισαν την έξαγωγή παπύρου απ' την Αίγυπτο. Στις παραλίες της Ινδίας, ιδρύθηκαν πολλές

πόλεις στις οποίες μιλιόταν η Ελληνική γλώσσα και κυκλοφορούσε το ελληνικό μακεδονικό νόμισμα.

Οι Πτολεμαίοι, βασιλείς της Αιγύπτου, προστάτευαν όχι μόνο τα γράμματα αλλά και το εμπόριο και τη ναυτιλία. Η Αίγυπτος, τότε έγινε η πρώτη χώρα του εμπορίου της Μεσογείου και η Αλεξάνδρεια η πιο εμπορική πόλη της.

Και κατά τον πρώτο αιώνα π.Χ. το εμπόριο ήταν στα χέρια των Ελλήνων. Στην Ελλάδα ανήκε η μεγάλη τιμή για την τολμηρή ναυτική επιχείρηση, την επιχείρηση του Εύδοξου από την Κυζίκη. Η επιχείρηση αυτή προηγήθηκε κατά πολύ των ναυτικών "εκδρομών" των Πορτογάλων προς τις Ινδίες.

Η επινόηση του νομίσματος και ο πολλαπλασιασμός του υπήρξαν δραστήρια μέσα της ανάπτυξης και επέκτασης του εμπορίου το οποίο επεκτείνεται και μεγαλώνει με την κυκλοφορία του νομίσματος. Τα νομίσματα τότε ήταν διάφορα και από διαφορετικές πόλεις, το δε εμπόριο διευκολύνθηκε από την κυκλοφορία των νομισμάτων πάρα πολύ.

Κατά τον όγδοο αιώνα π.Χ. ο Φείδων έκοψε νέο νόμισμα το οποίο ονομάστηκε Φειδώνειο. Μετά το Φείδωνα η νομισματοποιία τελειοποιήθηκε ώστε κάθε πόλη πια η οποία ήταν αυτόνομη, είχαν το ίδιο νόμισμα. Γι' αυτό και προς ανταλλαγή των διάφορων νομισμάτων ιδρύθηκαν στην Αθήνα διάφορες τράπεζες προς ευκολία του εμπορίου. Πριν από την ίδρυση των τραπεζών αυτών οι άνθρωποι έκρυβαν τα χρήματα στη γη ή κατέθεταν στους ναούς, που όμως εκεί υπήρχε κίνδυνος της κλοπής μέσω της ιεροσυλίας. Το τραπεζικό αυτό έργο, δεν είχε ουδεμία επίβλεψη από τους άρχοντες και τις κυβερνήσεις των πόλεων αφού μη εκδίδοντας τραπεζογραμμάτια δεν έβλαπταν το κοινό συμφέρον. Δάνειζαν μόνο χρήματα δεχόταν παρακαταθήκες χρημάτων ή άλλων

τιμαλφών αντικειμένων. Πολύ γνωστή τράπεζα στην Αθήνα ήταν αυτή του Πασίωνα. Τα δάνεια τότε εξασφαλιζόνταν είτε μέσω ενέχυρων κινητών είτε μέσω υποθήκης ακινήτων. Κανένας νόμος δεν υπήρχε που να καθορίζει το ύψος του τόκου. Συνήθως κυραινόταν στο 12% και ποτέ δεν ξεπέρασε το 18% ενώ το γραμμάτιο "εις επιταγήν" δεν ήταν άγνωστο στους αρχαίους.

Οι ελληνικές διακινήσεις θεωρούσαν το εμπόριο χρήσιμο και αναγκαίο στην κοινωνία, υποστήριζαν την ανάπτυξη του εφόσον αυτό συμβιβαζόταν με την ανεξαρτησία της πολιτείας, με την δικαιοσύνη και την αξιοπρέπεια του κράτους. Ο πόθος όμως του Έλληνα προς την ελευθερία υπερβαίνει τον πόθο του για τον πλούτο του εμπορίου. Οι εμπορικότετοι Έλληνες της Μικράς Ασίας καταφρόνησαν τον εμπορικό πλούτο όταν επρόκειτο να δράσουν τα όπλα για να υπερασπιστούν την ελευθερία της πατρίδας.

Οι ελληνικές πολιτείες (πλήν της Σπάρτης), παρείχαν ελευθερία εμπορικών σχέσεων. Ευπρόσδεκτοι στα ελληνικά λιμάνια και σε όλες τις ελληνικές πόλεις ήταν όλοι οι ξένοι οι οποίοι έρχόντουσαν σταυτές χάριν του εμπορίου. Νόμος ειδικός του Σόλωνα επέτρεπε σε διάφορους ξένους να έρχονται να μένουν στην Αθήνα και να καταπιάνονται με διάφορες τέχνες. Επινόησαν τότε οι Έλληνες τους Πρόξενους, προστάτες των ξένων αυτών εμπόρων. Την πειρατεία χαρακτήριζαν ως κακούργημα κατά του εμπορίου οι Αθηναίοι, οι οποίοι με δικό τους στόλο ανέλαβαν την φύλαξη της θάλασσας συνοδεύοντας τα καταπλέοντα εμπορικά πλοία. Τέλος, το ναυτικό δίκαιο ήταν όπως και το εμπορικό: οι έχοντες διαφορές πολίτες καταφεύγουν στα τότε δικαστήρια. Οι ναυτικές δίκες γινόντουσαν εντός έξι μηνών από Οκτώβριο μέχρι Απρίλιο καθ' όσον τον χειμώνα η ναυτιλία διέκοπτε τις εργασίες της.

5. ΡΩΜΑΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (338 - 394 π.Χ.)

Κατά την περίοδο αυτή η Ρώμη περιπλέκεται σε μακροχρόνιες διαμάχες μεταξύ πατρικίων και πληβείων, η γεωργία αδύνατο να ευδοκιμήσει, εγκαταλείπεται και μαραίνεται η δε γεωργική και στρατιωτική Ρώμη επιζητά κατά την περίοδο της Δημοκρατίας εισαγωγή σίτου από το εξωτερικό. Οι ύπατοι αγοράζουν σιτάρι με δημόσια χρήματα από τη Σικελία και Καμπάνια, στέλνοντας δημόσιους αγοραστές γιατί οι σιτέμποροι δε φρόντιζαν να φέρουν στη Ρώμη σιτάρι αφού πολλές φορές αναγκαζόταν να παραδώσουν στο λαό σιτάρι σε ορισμένη τιμή.

Τα χρήματα ήταν σπάνια στις πόλεις, γι' αυτό το λόγο οι καταδικασμένοι σε χρηματική ποινή πολίτες πλήρωναν την ποινή δίνοντας βόδια και πρόβατα στο δημόσιο. Πολλά δάνεια δινόντουσαν τότε "επί σώμασι" με αποτέλεσμα πολλοί από τους ελεύθερους πολίτες να γίνονται δούλοι, όταν δεν είχαν να ξεπληρώσουν τα χρέη τους. Ο λαός τότε εστασίαζε και ζητούσε να φύγει μακριά από τις πόλεις ενώ παράλληλα ζητούσε νέους νόμους για την προστασία του. Τότε συνετάχθη η Δωδεκάδελτος η οποία όριζε μεν νόμιμο τόκο και χρηματική ποινή σε περίπτωση παραβάσεων αλλά από την άλλη δεν απαγόρευε το "επί σώμασι" δανεισμό επιτρεπόταν στους δανειστές να φονεύουν τους οφειλέτες εάν δεν ξεχρέωναν τα χρέη τους. Αυτή η ρύθμιση δεν υπήρχε σε καμία ελληνική πόλη παρά μόνο στη Ρώμη και αποτελεί τη διαφορά ανάμεσα στην ελληνική και την ρωμαϊκή νομοθεσία.

Οι Καρχηδόνιοι πόλεμοι έδωσαν την αφορμή ώστε η Ρώμη να φτιάξει ισχυρό ναυτικό στόλο και να μετατραπεί σε ισχυρή ναυτική δύναμη. Ταυτόχρονα, προστατεύει και το ελληνικό

εμπόριο από τα ξένα πειρατικά πλοία τα οποία λεηλατούσαν τα ελληνικά νησιά και τις παραθαλάσσιες πόλεις.

Μετά την υποταγή της Ιταλίας (Α' Καρχηδονικός Πόλεμος) η Ρώμη είχε στην κυριαρχία της μεταλλεία χρυσού κοντά στην Πλακεντία, δάση απέραντα γεμάτα άγριους χοίρους, ενώ η πίσσα, η ξυλεία και τα κρασιά της Ιταλίας ήταν ψημισμένα. Η μεταφορά του κρασιού στη Ρώμη γινόταν εύκολα αφού οι Ρωμαίοι είχαν κατασκευάσει δημόσιες οδούς, διώρυγες πλωτές και υδραγωγεία όχι μόνο στην Ιταλία αλλά και σε όλες τις γνωστές πόλεις.

Κατά τον Β' Καρχηδονικό Πόλεμο οι Ρωμαίοι κατέλαβαν την Ισπανία στην οποία οι Έλληνες και οι Καρχηδόνιοι άποικοι είχαν προάγει όλες τις μορφές της χειροτεχνίας. Ο χρυσός, ο χαλκός, ο σίδηρος και ο κασσίτερος βρισκόταν άφθονα στα μεταλλεία ενώ εξαιρετο πλούτο έδιναν τα ποτάμια, η θάλασσα και η γη της Ισπανίας. Η χώρα παρήγαγε επίσης σιτάρι, κρασί, ναυπηγήσιμη ξυλεία εξαιρετικής ποιότητας, μαλλιά και υψάσματα.

Με αφορμή την αύξηση του εμπορίου ιδρύθηκαν τελωνεία το 180 π.Χ. και επιβλήθηκαν δασμοί σε εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα. Ιδρύθηκαν επίσης δημόσιες σιταποθήκες και καθιερώθηκε το σύστημα της δωρεάν διανομής σιταριού. Μετά την άλωση και καταστροφή της Κορίνθου πολλοί έμποροι της πόλης εκείνης κατέφυγαν στη Δήλο και την Ασία. Έκτοτε αυξήθηκε το εμπόριο του νησιού αυτού. Πολλοί Ρωμαίοι έμποροι έμεναν στη Δήλο για χάρη του εμπορίου η ανάπτυξη του οποίου ήταν τόσο μεγάλη που η Δήλος, αντικατέστησε στο εμπόριο το νησί της Ρόδου.

Κατά τους χρόνους αυτούς οι Μιθριδατικοί πόλεμοι καταστρέφουν το εμπόριο και οι Ρωμαίοι λεηλατούν πολλές

πόλεις (ανάμεσα στις οποίες η Αθήνα και ο Πειραιάς). Ο Πομπήιος καθάρισε τη θάλασσα από τους πειρατές οι οποίοι λήστευαν τα σιταγωγικά πλοία στις ακτές της Ιταλίας. Τέλος, τότε το εμπόριο άκμασε σε σημείο οι πόλεις να γεμίσουν χρήματα και πολύτιμα μέταλλα και την ίδρυση ειδικών σχολείων νομισματογνωμόνων.

6. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ (395-1453 μ.Χ.)

Το μεγαλύτερο και σπουδαιότερο εμπόριο της βυζαντινής αυτοκρατορίας μετά το εξωτερικό ήταν αυτό του μεταξιού και των μεταξωτών υφασμάτων. Το εμπόριο αυτό κατ' αρχήν, γινόταν στις αγορές της Αρμενίας, όπου οι Πέρσες έμποροι έφερναν το μετάξι και τα μεταξωτά της Κίνας. Στις πόλεις της Φοινίκης Τύρο και Βηρυτό βαφόταν πολλά μεταξωτά υφάσματα και έτσι τα έφερναν στην Κωνσταντινούπολη όπου τα αγόραζαν οι έμποροι. Επί αυτοκρατορίας Ιουστινιανού ως γνωστό διαδόθηκε η καλλιέργεια του μεταξιού στην Κωνσταντινούπολη και την υπόλοιπη Ελλάδα. Η χαρά των κατοίκων τότε ήταν μεγάλη γιατί αμέσως κατάλαβαν ότι η εκτροφή μεταξοσκώληκα έμελλε να φέρει σ' αυτούς πολύ χρήμα και επομένως ευημερία. Μονολότι, οι Έλληνες δεν τήρησαν μυστικό τον τρόπο καλλιέργειας του μεταξιού, η διάδοση του οποίου περιορίστηκε μόνο στην Στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο και τα νησιά του Αιγαίου. Μόλις το δωδέκατο αιώνα μετά Χριστόν διαδόθηκε η καλλιέργεια του μεταξιού στην Ιταλία και την υπόλοιπη Ευρώπη.

Επί Ιουστινιανού κτίστηκε και ο περίλαμπρος ναός της Αγίας Σοφίας και άλλοι ναοί σε άλλες πόλεις του κράτους καθώς και ψιλανθρωπικά ιδρύματα και φρούρια ώστε με τα έργα παρέχεται εργασία και χρήμα στις διάφορες εργατικές τάξεις. Το ίδιο έργο υπήρξε και η μεγάλη αγορά της Κων/πολης στον Κεράτιο Κόλπο, κοντά στην οποία κατασκευάστηκε μεγάλη αποβάθρα ώστε τα πλοία να πλησιάζουν στην προκυμαία και τα εμπορεύματα και οι επιβάτες να επιβιβάζονται σ' αυτά χωρίς την μεσολάβηση λέμβων. Ο Ιουστινιανός, ανέγειρε πολλές πόλεις κοντά στον Ευφράτη για να διευκόλυνει το εμπόριο

μεταξύ Κίνας - Ινδίας και να αφαιρέσει αυτό το προνόμιο (εμπόριο) από τους Πέρσες τους οποίους νίκησε.

Η εμφάνιση του Μωάμεθ στην Αραβία μετέβαλε ουσιαστικά την κατάσταση του εμπορίου στις χώρες εκείνες που διαδόθηκε η νέα θρησκεία. Γιατί ο Μωάμεθ δίδασκε ότι ο Θεός αγαπά και προστατεύει το εμπόριο και έτσι οι οπαδοί του μετά την κατάκτηση της Ασίας επιδόθηκαν στην ανάπτυξη του εμπορίου κατασκευάζοντας λιμάνια, δρόμους και ιδρύοντας εμπορικές αγορές κοντά στις ιερές πόλεις Μέκκα και Μεδίνη, πολλοί προσκυνητές συσσωρεύαν εκεί χιλιάδες εμπορεύματα.

Οι Άραβες με τη σειρά τους προήγαγαν τις μαθηματικές και φυσικές επιστήμες (φυσική, χημεία, άλγεβρα), διέδωσαν τους αραβικούς αριθμούς και εισήγαγαν στην Ευρώπη πολλά χρήσιμα φυτά όπως το ρύζι και τη ζάχαρη. Έτσι, ενώ το εμπόριο, μέσω των Αράβων διαδιδόταν στα παράλια της Αφρικής, μέχρι την Ισπανία και την Ασία, η Ευρώπη την εποχή εκείνη όσον αφορά το εμπόριο είχε περιπέσει σε ελεεινή κατάσταση.

~~Στις ελληνικές επαρχίες του κράτους του Βυζαντίου~~
διενεργούνταν ζωηρά εμπόριο. Όσον αφορά την Μακεδονία, μονολότι οι Βούλγαροι πολλές φορές διατάραζαν την ειρήνη αυτής της χώρας ανέπτυξε επίσης έντονο εμπόριο. Μάλιστα η πρωτεύουσα της η Θεσσαλονίκη είχε κάθε είδους "βιομηχανία" αφού υπήρχαν εργαστήρια σιδήρου, χαλκού, μολύβδου και κασσίτερου, υφαντήρια καθώς και εργαστήρια γυαλιού. Η πόλη αναδείχθηκε μια από τις βιομηχανικότερες της αυτοκρατορίας και ως εκ τούτου η ευπορία των κατοίκων ήταν μεγάλη, όπως επίσης και η γεωργική παραγωγή. Οι έμποροι της πόλης διακρινόταν και για την φιλομάθεια τους καθώς και τα χρήματα που έδιναν σε σχολεία ως δωρεές για την μόρφωση της νεολαίας.

Παράλληλα, σε άλλες πόλεις της Ελλάδας, όπως ο Βόλος, η Θήβα, η Αθήνα, η Κόρινθος, η Πάτρα κλπ. είχαν αναπτύξει την εκμετάλλευση του μεταξιού, η οποία διατηρήθηκε μέχρι και τον 12ο αιώνα μ.Χ.

Κατά τον 10ο αιώνα μ.Χ. εκτός των άλλων οι χριστιανοί που ήρθαν στην Κωνσταντινούπολη από την Ρωσία έφεραν την άνθηση για άλλη μια φορά του εμπορίου αφού εισήγαγαν στην πρωτεύουσα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, δέρματα, σιτάρι, ξυλεία, ψάρια κ.ά. Και κατά τη διάρκεια των σταυροφοριών νέα ζωή εδόθη στο εμπόριο της Κωνσταντινούπολης αφού οι Σταυροφόροι μεταβαίνοντας στους Αγίους Τόπους διερχόταν από την πόλη. Την ίδια περίοδο μεγάλη εμπορική κίνηση είχαν η Βηρυτός, η Ιοκλή, η Εμύρνη, η Τύρος και άλλες πόλεις της Μ. Ασίας και η Ενετική σημαία κυμάτιζε παντού στην Ανατολική Μεσόγειο δίνοντας τους την κυριαρχία των θαλασσών για πολλά χρόνια.

Τα εμπορεύματα της Κίνας και της Ινδίας μεταφέρονταν οδικώς μέχρι τις παραλίες της Μ. Ασίας και στην συνέχεια φορτώνονταν στα Ενετικά πλοία που τα μετέφεραν στα ευρωπαϊκά λιμάνια μέχρις ότου οι Τούρκοι κατέλαβαν την Μ. Ασία και προέβαιναν σε ληστείες αρπάζοντας εμπορεύματα. Έτσι, οι Ευρωπαίοι άρχισαν να ψάχνουν νέες οδούς για την ασφαλή συνέχιση του εμπορίου των Ινδιών.

7. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

‘Αξιο ιδιαίτερης μελέτης για εμάς τους Έλληνες είναι ο τρόπος αυτοδιοικήσεως των υπόδουλων Ελλήνων και το πνέυμα του συνεταιρισμού που αναπτύχθηκε στις διάφορες κοινότητες και ναυτικές επιχειρήσεις την εποχή της τουρκοκρατίας στις ελληνικές περιοχές.

Οι κοινότητες, οι οποίες τελικά έγιναν “κράτος εν κράτει” αναπτύχθηκαν τόσο στο εμπόριο και τη βιομηχανία ώστε έγιναν δυνατές και ακμάζουσες.

Η Χαλκιδική χερσόνησος που ήταν ονομαστή για τα άφθονα μεταλλεία της σε κάθε παραλία της Μακεδονίας, είχε μεγάλη παραγωγή μετάλλων οι εργασίες των οποίων διενεργούνταν από εταιρείες. Αλλά ακόμη σπουδαιότερη οργάνωση από εμπορική και συνεταιριστική άποψη είχε η κοινότητα των Αμπελακίων στη Θεσσαλία. Τα Αμπελάκια βρισκόμενα στη δεξιά όχθη του Πηνειού μετέδιδαν το εμπόριο σε όλη τη γύρω περιοχή. Να σημειωθεί ότι όλοι οι κάτοικοι της κωμόπολης αυτής ασχολούνταν με την βαφή

ουφασμάτων. Οι Αμπελακιώτες είχαν και σε ευρωπαϊκές πόλεις, πο-
οποία αρχικά ανήκαν σε διαφορετικές εταιρείες που αργότερα έγινε για αποφυγή του επιζήμιου ανταγωνισμού. Την εταιρεία αυτή διηύθυναν τρεις ανώτατοι διευθυντές, οι οποίοι είχαν - και μόνο αυτοί - δικαίωμα υπογραφής. Η εταιρεία είχε επίσης “ανταποκριτές σε πόλεις, όπως η Λειψία, η Τεργέστη, η Σμύρνη, η Κωνσταντινούπολη και η Θεσσαλονίκη. Αυτοί δέχονταν τα αποσταλέντα εμπορεύματα, επισκέπτονταν την περιφέρειά τους στα πλαίσια εμπορικών αγορών βρίσκοντας νέους τρόπους “καταναλώσεως” του ελληνικού νήματος.

‘Άλλες ελληνικές κοινότητες που το εμπόριο τους ονόμασε επί τουρκοκρατίας ήταν τα 24 χωριά του Πηλίου, στα οποία οι

κάτοικοι τους ζούσαν από τους αγρούς τους και της περιποίησης των καρποφόρων δέντρων τους. Διεξήγαγαν ακόμα αξιόλογο εμπόριο μεταξιού και μάλλινων υφασμάτων τα οποία έστελναν στην ανατολή, γι' αυτό ο πλούτος και η ευημερία αυτών των περιοχών ήταν αξιοθαύμαστη.

Όσον αφορά την Ήπειρο εδώ ευδοκίμησαν στο εμπόριο τα 44 χωριά του Ζαγορίου. Πολλοί από τους κατοίκους των χωριών που βρισκόταν διασκορπισμένοι στην Ευρώπη πάντα ήθελαν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους και όταν τα κατάφερναν έφερναν μαζί τους περιουσίες και αγαθά απ' τις χώρες που ερχόταν. Περιουσίες, που όμως αργότερα περιήλθαν στα χέρια του Αλή Πασά.

Στην Ήπειρο, η κοινότητα των Ιωαννίνων σύναψε εμπορικές σχέσεις με τη Βενετία, τη Μόσχα και τη Κωνσταντινούπολη. Και σ' αυτή την περίπτωση η κατοχή της πόλης από τον Αλή Πασά ανάγκασε πολλούς από τους κατοίκους των περιοχών αυτών να καταφύγουν στο εξωτερικό.

Οι χιώτες με τη σειρά τους που επιδόθηκαν κι αυτοί σε έντονη εμπορική δραση είχαν ιδρύσει καταστήματα σε όλα σχεδόν τα παράλια της Ευρώπης.

Το Ελληνικό έθνος εξαιτίας της γεωγραφικής του θέσης ουδέποτε σταμάτησε να επιδίδεται στο ναυτικό εμπόριο ενώ εξαίρετη επίδοση κατάφερε στο τέλος της τουρκοκρατίας ιδίως με το τέλος του 1800.

Με την συνυπογραφή της συνθήκης ανάμεσα στη Ρωσία και την Τουρκία (1774), η Ρωσία δικαιούταν να επεκτείνει την προστασία της και στους ξένους εμπόρους. Εξαιτίας αυτού η ελληνική εμπορία τέθηκε υπό την προστασία της ρωσικής σημαίας και της ρώσικης υπηκοότητας και ωφελήθηκε τα μέγιστα. Γιατί

υπό την ρωσική σημαία τα πλοία μπορούσαν να διαπλέουν ελεύθερα από τον Εύξεινο Πόντο στο Αιγαίο και το αντίστροφο.

Η αυτοκράτειρα της Ρωσίας Αικατερίνη κατόρθωσε να παύσει ο αποκλεισμός του Βόσπορου και του Ελλήσποντου και έστρεψε το εμπόριο των σιτηρών από την Ρωσία προς τη Μεσόγειο. Από το γεγονός αυτό ωφελήθηκε πάρα πολύ η ελληνική εμπορία. Έτσι, στην Κωνσταντινούπολη, την Οδησό, τη Σμύρνη και τη Θεσσαλονίκη και τα υπόλοιπα μεγάλα λιμάνια της Δυτικής Ευρώπης ιδρύθηκαν μεγάλα ελληνικά καταστήματα. Το σιτάρι της Ρωσίας, τα κρασιά της Θήρας, η σταφίδα και τα σύκα της Πελοποννήσου και της Σμύρνης, τα λάδια της Κρήτης και της Μυτιλήνης, τα βαμβακερά και μάλλινα της Θεσσαλίας και της Ηπείρου μεταφέρονταν ελεύθερα με ελληνικά πλοία στο λιμάνι του Εύξεινου Πόντου. Με την εγκατάσταση Ελλήνων εμπόρων στην Ευρώπη συντελέστηκε μεγαλύτερη άνθιση του εμπορίου με αποτέλεσμα να κατασκευαστούν για το ελληνικό ναυτικό ακόμη μεγαλύτερα πλοία.

~~Η θαλασσοπλοία της Μεσογείου κατά εκείνα τα χρόνια~~
τέθηκε σε μεγάλους κινδύνους λόγω της πειρατείας την οποία εξασκούσαν με πλοία καθε σημαίας οι πειρατές της Αλγερίας. Για το λόγο αυτό τα πλοία των ελλήνων κατασκευάζονταν έτσι ώστε να είναι ικανά και για μεταφορά εμπορευμάτων αλλά και για πόλεμο.

Τέλος, θα πρέπει, και οφείλουμε να ομολογήσουμε, ότι ο Αγγλικός στόλος, συχνά συναντούσε ελληνικά πλοία στη Μεσόγειο, τα οποία πρόθυμα προστάτευε, όταν καταδιώκονταν από Αλγερινούς πειρατές. Οι Άγγλοι πάντοτε φέρθηκαν φιλικά προς το ελληνικό ναυτικό και ανέκαθεν τέλος θαύμαζαν την δεξιότητα και τόλμη των Ελλήνων ναυτών.

8. ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

Αρχαιότητα: Υπάρχει η εντύπωση ότι η Πάτρα δεν είχε έντονη εμπορική δράση κατά την περίοδο αυτή πράγμα το οποίο δεν αληθεύει. Η αγορά στην αρχαία πόλη ήταν το μεγαλύτερο και ευπρεπέστερο τμήμα της, στην οποία έρχονταν και εγκαθίσταντο μεγαλέμποροι από τη Ρώμη. Την ίδια χρονική περίοδο ο αυτοκράτορας Αύγουστος εκτιμώντας την εμπορική θέση της Πάτρας, ίδρυσε σ' αυτή ρωμαϊκή αποικία και την κατέστησε ναυτική βάση.

Βυζαντινοί χρόνοι: Από την εποχή ήδη του Ιστουριανού εισάγεται στην Πελοπόννησο η καλλιέργεια του μεταξοσκώληκα και η κατασκευή μεταξωτών, ενώ ήδη η Πάτρα αποτελεί εμπορικό κέντρο των Ελλήνων με συχνή ναυτική επικοινωνία με την κάτω Ιταλία. Το ελληνικό στοιχείο είναι φανερό ότι υπερτερεί στην πόλη των Πατρών. Παράλληλα όμως, παρατηρείται κι ένας μεγάλος αριθμός δυτικών οικογενειών (κυρίως Ενετών). Το εξαγωγικό εμπόριο την περίοδο αυτή κατευθυνόταν από και προς την Ενετία και η Κέρκυρα αποτελούσε το μεσάζοντα σταθμό μεταξύ Πάτρας-Ενετίας. Όσον αφορά την γεωργική παραγωγή των Πατρών εξάγονται μέταλλα και δημητριακοί καρποί, αλιευτικά προϊόντα και σταφίδα.

Μεταβυζαντινή περίοδος: Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται αρχικά από το ενδιαφέρον των Παλαιολόγων να διατηρήσουν την εμπορικότητα των Πατρών. Το εμπόριο με τις πόλεις της κάτω Ιταλίας ακμάζει (μέχρι την υποδούλωση από τους Τούρκους) και

για πρώτη φορά εμφανίζονται στην Αχαϊκή πόλη αστοί άνθρωποι δηλαδή που δεν ασχολούνται με το εμπόριο.

Τουρκοκρατία: Τα προϊόντα που αυτή την περίοδο παράγονται είναι βελανίδια, δέρματα, μετάξι, σταψίδα, γαλακτοκομικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, ενώ έντονο παρουσιάζεται το φαινόμενο της τοκογλυφίας. Το Νοέμβριο του 1628 λόγω πειρατικών επιδρομών σταματά η θαλάσσια επικοινωνία Ιονίων Νήσων - Πελοποννήσου και τα προϊόντα τα οποία φτάνουν στην Πάτρα είναι πολύ λίγα. Σύμφωνα με έκθεση που συντάχθηκε το 1682 πλέον διακεκριμένοι Πατρινοί ασχολούνται με το εμπόριο αποστρέφοντας τις πολεμικές πράξεις, ενώ τονίζεται ότι είναι άνθρωποι ευψυείς και φιλοπρόοδοι.

Εμπόριο κατά τα νεώτερα χρόνια (από το 1821 και μετά): Κατά τη διάρκεια της επανάστασης η πόλη καταστρέφεται και ερημώνει, οι δε έμποροι αφοσιώνονται στον ιερό αγώνα συγκροτώντας στρατιωτικά σώματα. Με την εκδίωξη των Τούρκων (1828) αρχίζει να ανασυγκροτείται η πόλη της Πάτρας με την κατασκευή 1000 σπιτιών και 500 καταστημάτων. Από τις πρώτες φροντίδες της πολιτείας (Καποδίστριας) είναι η ανέγερση της αγοράς και η κατασκευή αποθήκης διαμετακομιστικού εμπορίου. Συγχρόνως, αρχίζουν να συρρέουν στην πόλη κάτοικοι από τα Ιόνια Νησιά, τη Σύρο και την Ήπειρο, ενώ στο λιμάνι βρετανικά πλοία φορτώνουν σταψίδα και βελανίδια.

Το 1836, ιδρύεται στην Πάτρα Εμπορικό Επιμελητήριο το οποίο λειτουργεί ως το 1860. Στις 24 Απριλίου 1868 ιδρύεται με πρωτοβουλία του Θ. Αμβουργερ ο εμπορικός σύλλογος "Ερμής" και

το 1884 ιδρύεται ο Εμπορικός και Βιομηχανικός Σύλλογος Πατρών.

Όσον αφορά την αγροτική παραγωγή η καλλιέργεια των δημητριακών καρπών είναι παραμελημένη καθώς οι κάτοικοι των παραθαλάσσιων περιοχών έχουν την προσοχή τους στραμμένη στις σταψιδοφυτείες. Τα δε δάση της Αχαΐας παράγουν άριστη οικοδομική και ναυπηγήσιμη ύλη. Σχετική έκθεση το 1883 αναφέρει ότι η Πάτρα, εκτός από σταψίδες, έκανε εξαγωγές λαδιού και βελανιδιών στην Αγγλία, σύκων στη Μαύρη Θάλασσα και την Τεργέστη, κρασιού στη Γερμανία και τη Γαλλία για επεξεργασία, καπνό στην Ολλανδία και βαμβάκι στη Μάλτα, ενώ συγχρόνως έκανε εισαγωγές βαμβακερών υφασμάτων, ζάχαρης, καφέ, ρύζι, πετρέλαιο, σίδηρο, γαιάνθρακες και θείο.

Το 1911, συνέρχεται στην Πάτρα, το Β' Πανελλήνιο Συνέδριο Γεωργίας και Βιομηχανίας, ενώ έχουν ήδη προηγηθεί δύο συνέδρια σχετικά με τη γενικότερη πορεία της σταψίδας.

Αξίζει τέλος, να αναφερθεί ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από τον Οικονομικό Ταχυδρόμο (21.12.88) το οποίο αναφέρει:

“Στη δυτική πλευρά στο Ιόνιο, η Πάτρα διατήρησε τη θέση της και θα εξακολουθήσει να τη διατηρεί όσο μπορεί να παίξει σωστά το ρόλο της. Η Πάτρα του 1888, του 1938, του 1988”. Ο σύγγραφέας καταλήγει αποδίδοντας τη σημασία της πόλης στη γεωγραφική της θέση και τα χαρακτηριστικά της. Οι σχετικές προβλέψεις για την οικονομία και το μέλλον της είναι όπως υποστηρίζει κατά βάση καλές.

ΚΙΝΗΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ²

Ένα από τα πιο δύσκολα θέματα και ταυτοχρόνως τεραστίων διαστάσεων είναι αυτό των Λαϊκών Αγορών, κατά την έκφραση την Ελληνική, ή του κινητού και άστεγου εμπορίου κατά την έκφραση των κοινοτικών εταίρων μας.

Είναι δύσκολο να οριοθετήσουμε την έννοια του κινητού εμπορίου, διότι εάν ορθά δεν εκτιμήσουμε το κάθε ένα γεγονός ξεχωριστά, που παρουσιάζεται και δεν το αντιμετωπίσουμε σωστά, εγκυμονεί ο κίνδυνος να βλάψουμε την πιο μεγάλη ομάδα που είναι οι "καταναλωτές". Ταυτόχρονα, όμως εάν στις δύο προηγούμενες ομάδες ικανοποιήσουμε εξίσου τα συμφέροντα τους υπάρχει σοβαρός κίνδυνος, να μην ικανοποιήσουμε τα συμφέροντα του Ελληνικού κράτους, που πάντα αόρατα παρευρίσκεται σε κάθε εμπορική συναλλαγή των δύο πρώτων ομάδων (έμποροι - καταναλωτές). Γι' αυτό άλλωστε εμείς, ύστερα από έρευνα, που κάναμε, τις Λαϊκές αγορές δεν τις ξεχωρίζουμε σαν ένα μοναδικό πρόβλημα, αλλά το εντάσσουμε στο Γενικό θέμα: "Παραοικονομία - Παρεμπόριο - Κινητό Εμπόριο - Dealers"). Υποδιαίρεση του κινητού εμπορίου θεωρούμε τις λαϊκές αγορές.

Από κρατικής πλευράς, γύρω από το θέμα το αρμόδιο Υπουργείο "Υπουργείο Εμπορίου" έχει εκδόσει τρεις βασικούς νόμους και μέσα στη γενική αφηρημένη έννοια προς "πλήρη φιλελευθεροποίηση" της αγοράς το πρόβλημα έχει τεράστιες διαστάσεις, που εγγίζει τον κοινωνικό ιστό. Ο γρήγορος και παράνομος πλουτισμός, που συνοδεύεται πάντα από την φοροδιαφυγή, οι αντιψαφτικοί νόμοι και η ταλαιπωρία του

² Ομοσπονδία Επαγγελματικών Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος III.

πολίτη, που πολλές φορές, άνεργος και να τον εξαναγκάζει να δωροδοκεί, να χρηματιστεί για να περάσει στη δημόσια διοίκηση αλλά να ψυχοκοινωνικά να υποστεί το "προστατευτισμό" και όλοι μαζί να γίνουν μαϊμούδες. Την κακή εικόνα της κοινωνίας συμπληρώνουν οι οικογενειακοί τοκογλύφοι που εκμεταλλευόμενοι το κατεστρατημένο χρηματοπιστωτικό σύστημα μας, οδηγούν στην αυτοκτονία.

Όλα τα παραπάνω συνυπάρχουν από την αρχή και καθημερινά επαναλαμβάνεται με το "παιδί να πιάσει" (χρήματα) έχει πάρει τη μορφή κομπίνια. Τα παραπάνω συνυπάρχουν στον έμπορο. Ο έμπορος σημαίνει ο ευρισκόμενος εν παλαιώ, άστεγο εμπόριο σημαίνει "δύναμαι" εφόσον τέτοια εκπαίδευση έχω πάρει από την οικονομίας ασκούν το επάγγελμα το οποίο έχω εκπαίδευσης, που αναφέραμε, πρέπει να είναι ιστορικά έχει καταδείξει εμπόρους ή ανέντιμους με βάση ιστορικά πήραν από τον περίγυρό τους ή το σχολείο.

Ιστορικά παραδείγματα

α) Στην ορεινή Ναυπακτία υπήρχαν (Περίστα κλπ.), όπου έβγαζαν τους εμπόρους τους ονομαζόμενους με τη δική τους διαίτη τη ζητιανιά "μπολιάρια". Αυτοί στον προηγούμενο όλο τον κόσμο, έφθαναν μέχρι ζητιανεύοντας αλλά κάνοντας ταυτόχρονα εμφανίζονται έντονα μετά τον εμφύλιο

φωτογραφιών "μάντες" τις ονόμαζαν και στη συνέχεια στο εμπόριο των εγερτηρίων "κρομύδια" τα ονόμαζαν. Αναπτύσσουν δική τους συνθηματική διάλεκτο. Αυτοί με τη λογική της "μπολιαριάς" εντάχθηκαν στο εμπόριο και σε συγκεκριμένους κλάδους, όπου την συνήθεια της "μπολιαριάς" δηλαδή της "κομπίνας" δεν μπορούν να αποβάλλουν πλήρως.

β) Στην Αρκαδία, οι Στεμνιτσιώτες αναπτύσσουν και αυτοί τον ίδιο αιώνα την αργυροχρυσοχοΐα. Ξεωρίζουν τους κινητούς χρυσοχόους, που παίρνουν τις παραγγελίες ή κάνουν εν κινήσει επισκευές με τα όνομα "χρυσικός", ενώ οι σταθεροί, οι μόνιμοι σε "χρυσοχόους". Στην προσπάθεια τους να πετύχουν καλύτερο κέρδος, συνήθιζαν να έχουν χαμηλά τα καράτια και μεταξύ τους να χρησιμοποιούν και αυτοί όπως και οι Ορεινοί Ναυπάκτιοι συνθηματική γλώσσα που κύρια έκαναν αναγραμματισμούς. Δηλαδή τα 12 καράτια, που είναι μισό χρυσό μισό άλλο μέταλλο το έλεγαν "σιμό και σιμό" και "τακώ από τη σιέμη", δηλαδή μισό και μισό και κάτω από τη μεση.

γ) Στη Σιάτιστα, στη Δυτική Μακεδονία, στους ίδιους αιώνες, 18ος και 19ος, αναπτύσσουν ζωηρή εμπορική δραστηριότητα συναλλασσόμενοι με μεγάλα εμπορικά κέντρα του εξωτερικού, Βενετία - Ρώσικες πόλεις - Βουδαπέστη - Βιέννη έχοντας τελείως διαφορετική αντίληψη από τις δύο προηγούμενες ομάδες και η αντίληψη τους, τους γεμίζει πλούτο. Τα γνωστά αρχοντικά της Σιάτιστας, που σώζονται μέχρι και σήμερα το μαρτυρούν.

Στους προηγούμενους αιώνες, όλο το εμπόριο πράγματι είναι εξ ολοκλήρου κινητό. Της Σιάτιστας θα μπορούσαμε να το κατατάξουμε σε κάτι μεταξύ των μεταφορέων και των εμπόρων. Είχαν τεράστια δύναμη μεταφορική και επομένως εμπορική.

Επειδή, λοιπόν, η ιστορία επαναλαμβάνεται η Ενωμένη Ευρώπη με την έκθεση Delor δίνει ξανά την ευκαιρία για "κινητό εμπόριο" αφήνοντας τα σύνορα ελεύθερα και τη διακίνηση των προϊόντων ελεύθερη.

Συμπέρασμα:

1. Το κινητό εμπόριο θα αναπτυχθεί πολύ, θα διαπρέψει όμως εάν έχει ορθή εκπαίδευση. Πρότασή μας, για να πραγματοποιηθεί αυτό είναι:

- Το σωματείο των εμπορογυρολόγων να καθοδηγεί ορθά με στόχο την αύξηση των μεταφερομένων τονάζ και αύξηση των γνώσεων και μέσω προγραμμάτων της ΕΟΚ, ώστε να έχει εξαγωγικό μέτωπο.
- Κατόπιν συζητήσεων με τους εκπροσώπους του κινητού εμπορίου διαπιστώσαμε ότι χρειάζεται αλλαγή του νομικού πλαισίου. [Το σημερινό πλαίσιο και ιδίως μετά το Ν. 2000/91 και την απόφαση του Υπουργού Εμπορίου Κ1 559/91 έχει δημιουργηθεί αδιέξοδο στο κινητό εμπόριο (επί οχημάτων - μαγαζιών)].

Εμποροπανήγυρες - Λαϊκές αγορές

Μορφές του "κινητού εμπορίου" είναι και οι εμποροπανήγυρες και οι λαϊκές αγορές. Απλά μπορούμε να πούμε ότι το ιδιαίτερο στοιχείο είναι ο πιο τοπικός χαρακτήρας σε σχέση με το "κινητό εμπόριο επί οχημάτων".

Όμως, για τις λαϊκές αγορές, και τα προβλήματά τους θα μιλήσουμε παρακάτω.

Ένα καινούργιο στοιχείο που προστέθηκε στο κινητό εμπόριο είναι οι αλλοδαποί - αθίγγανοι. Ως προς τους αλλοδαπούς, συνεχώς θα αυξάνουν με βάση τις οδηγίες της ΕΟΚ (Ε.Ε.) και πρέπει το δικό μας κράτος, να καθορίσει με σαφήνεια την νομοθεσία περί του κινητού εμπορίου και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στο επάγγελμα υψηλού κινδύνου, που να λειτουργούν ως κυματοθραύστες της ανεξέλεγκτης ποσότητας εισροής αλλοδαπών στις λαϊκές αγορές.

Η μέχρι σήμερα οξυμένη κατάσταση από αλλοδαπούς στις λαϊκές αγορές είναι από "έγχρωμους" Ασιάτες και Αφρικανούς, που εισρέουν ιδίως μέσω Γαλλίας, παίρνοντας διαβατήριο Ευρωπαϊκό. Υπήρξαν και περιπτώσεις που το Ελληνικό κράτος έδινε άδειες "για όλη την Ελλάδα μικροπωλητή", όπου σήμερα οι δικοί μας δεν μπορούν να κινηθούν έξω από αυστηρά καθορισμένα σημεία μιας λαϊκής αγοράς. Από την άλλη πλευρά η κατάσταση με τους αθίγγανους τα 3 τελευταία χρόνια έγινε εκρηκτική. Τεράστιες ποσότητες ορισμένων προϊόντων, ορισμένων κλάδων

~~κινήθηκαν από τα κυκλώματα της "Αγίας Βαρβάρας". Κυκλώματα που κατ' επανάληψη έχουν γράψει οι εφημερίδες. Η εμφάνιση των "μαϊμού" δεν χτυπήθηκε άμεσα, έτσι εξαπλώθηκε και σε άλλους κλάδους. Εμφανίζονται κύρια κατά το καλοκαίρι, καταλύοντας κάθε έννοια έννομου κράτους.³~~

Στην περιοχή μας, ευημερεί η παροικία της "Κάτω Αχαΐας". Η ομάδα αυτή, αν μπορούμε να τους χαρακτηρίσουμε σαν ομάδα, συνήθως μεταφέρουν ηλεκτρικά είδη, είδη προικός, ωρολόγια, καρέκλες πλαστικές. Το τελευταίο είδος μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε κατ' αποκλειστικότητα.

³ Ομοσπονδία Επαγγελματικών Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος ΙΙΙ.

Κατά τη γνώμη μας, για να αντιμετωπιστεί αυτό το ζήτημα, πρέπει να γίνουν ίσως κάποια σεμινάρια σ' αυτούς, αφού λειτουργούν σαν ξεχωριστό κομμάτι της κοινωνίας μας, και μάλιστα πολύ οργανωμένο, παρά το γεγονός ότι δύσκολα θα προσαρμοστούν.

Μία σύγχρονη μορφή κινητού εμπορίου είναι οι dealers. Η κατάσταση τα τελευταία χρόνια οξύνθηκε. Με τη λογική "των νέων μορφών εμπορίου" και τη δημιουργία νέων νόμων, νομιμοποιήθηκαν αυτές οι νέες μορφές που είναι:

1. Πωλήσεις εξ αποστάσεως (μέσω TV, για όλη την Ελλάδα - Ευρώπη)
2. Πωλήσεις εξ αποστάσεως (με τιμοκατάλογο και δελτία παραγγελιών)
3. Πωλήσεις από πόρτα σε πόρτα

Λειτουργούν ως επίσημες μορφές αλλά ακριβώς δίπλα από αυτές έχουμ καταστρατήγηση των θεσμών με:

1. Επίδειξη εντός οικιών διαφόρων προϊόντων σε ομάδες

καταναλωτών με σκοπό την επιτόπου πώληση.

2. Πωλήσεις σε υπαλλήλους δημοσίων υπηρεσιών εντός των χώρων εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων (πχ. Νομαρχίες, κλπ.).

Κατά τη γνώμη μας, η νέα μορφή κινητού εμπορίου (dealers), που αναφερθήκαμε παραπάνω, εγκυμονεί κινδύνους, τόσο για το συστηματικό όσο και για το άστεγο εμπόριο.

Πιστεύουμε ότι είναι αδύνατο να θέλουμε και το κινητό να το "καλουπώσουμε" μέσα σε "χώρους κινητού εμπορίου", όπως περιγράφει η έκθεση Deloit και από την άλλη πλευρά να αφήνουμε "ανεξέλεγκτο" το εμπόριο των νέων μορφών. Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε ότι έχουν παρουσιαστεί φαινόμενα παρασικονομίας

στις νέες μορφές εμπορίου, ενώ παράλληλα έχουν πλήξει άριστους κλάδους, όπως είναι ο κλάδος των ετοιμών ενδυμάτων, τα είδη προικός, τα κεντήματα, βιβλιοπωλεία, γενικά το εμπόριο, (εστεγασμένο και μη).

Με βάση τα παραπάνω, που αναφέραμε για τις νέες μορφές εμπορίου και την επίδρασή τους στο εμπόριο έχουμε να προτείνουμε τα εξής:⁴

Κατά τη γνώμη μας πρέπει να καταργηθούν αυτές οι νέες μορφές, γιατί για τα ελληνικά δεδομένα είναι ανεφάρμοστα πράγματα, αφού ο αθέμιτος ανταγωνισμός - ή προστασία του καταναλωτή - τα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου, όλα μαζί ζημιώνουν. Παράλληλα, να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση "ποινικοποίηση της παραοικονομίας" με διοικητικές ποινές αυστηρές, όπως κατάσχεση του εμπορεύματος, έλεγχος της περιουσίας τους, πόθεν έσχες κλπ.

Ακόμα να εφαρμοστούν μικροί φορολογικοί συντελεστές σε ομάδες εμπορευμάτων που εύκολα διακινούνται από αυτούς και μ

~~νομοθετική ρύθμιση στο κεφάλαιο της προστασίας του~~

καταναλωτή, ενώ ταυτόχρονη καλύτερη προσαρμογή του εμπορικού νόμου, ώστε να προστατεύονται τόσο οι καταναλωτές όσο και οι έμποροι. Πάνω σ' αυτό, το θέμα (το θέμα του νόμου) για το εμπόριο όπως και σ' άλλα θέματα υπάρχει μια πολυνομία.

Πολλές φορές έχουν γίνει αξιόλογες προσπάθειες για την κωδικοποίηση των νόμων, που αφορούν το ίδιο θέμα. Δυστυχώς, όμως εκείνα τα όργανα που θα μπορούσαν να παίξουν αυτό το ρόλο, δεν μπορούν να συντονισθούν μεταξύ τους, ή πολλές φορές θεωρούνται αναξιόπιστα από τις κυβερνήσεις αφού αυτά τα όργανα κυρίως διεκδικούν μέρος της εξουσίας και πολλές φορές

⁴ Ομοσπονδία Επαγγελματικών Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος II

χρησιμοποιούν σκληρή γλώσσα απέναντι στις κυβερνήσεις. Υπαινισσόμεθα εδώ ότι αυτά τα όργανα είναι τα Συνδικαλιστικά Α/βάθμια και Β/βάθμια όλων των εργαζομένων (εργοδοτών και εργαζομένων).⁵

Οι δυνατότητες αυτών των οργάνων είναι μεγάλες ως προς την σύλληψη της νομοθεσίας, διότι αντικείμενό τους είναι η βελτίωση των συνθηκών εργασίας των μελών τους, που συνήθως "παραπονούμεθα" δηλώνω για τους νόμους (γενικά το θεσμικό πλαίσιο) πως τους ταλαιπωρούν.

Ακριβώς αυτή την αδυναμία έχει εντυπώσει και η ΕΟΚ (Ε.Ε.) που στην Ε.Ε.Ε.Κ. υπ' αριθ. 10118-9/21-4-1990 ζητά στην έδρα κάθε Τ.Α. αλλά και Νομαρχίες την ίδριση γραφείων ΜΜΕ για την "εφαρμογή πολιτικής για την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα κράτη-μέλη".

Η αναγκαιότητα είναι επιβεβλημένη αν λάβει κανείς υπόψιν του, ότι το νομικό πλαίσιο κινείται σε δύο επίπεδα:

α' επίπεδο: ΕΟΚικό, το οποίο είναι ισχυρότερο του Ελληνικού.

β' επίπεδο: Εθνικό. Κατά την άποψή μας, πρέπει να δημιουργηθεί αυτό το γραφείο, προς όφελος όλων. Στην περιοχή μας, είναι δυνατόν να γίνει από την Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Πατρών (Τ.Α.). Στόχος, θα είναι η σύλληψη όλης της νομοθεσίας κατά κλάδο, και η βελτίωσή τους ώστε να υποδεχθούμε νέες ΜΜΕ αλλά και την βοήθεια των υπαρχόντων. (Τομέας εφαρμογής και το κινητό εμπόριο ή μη εστεγασμένο). Ταυτόχρονα, η σύνδεση με τις Τράπεζες δεδομένων Ομοσπονδίας - Επιμελητηρίου - ΕΚΠΕ είναι αναγκαία.

⁵ Ομοσπονδία Επαγγελματικών Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος II.

Εοκικό επίπεδο

Η οδηγία της 16ης Ιουνίου 1975 υπ' αριθ. 369/ΕΟΚ επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Ν. 167/29 "περί μέτρων που προορίζονται να διευκολύνουν την άσκηση του δικαιώματος εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών για τις δραστηριότητες, που ασκούνται κατά πλανόδιο τρόπο και περί των μεταβατικών ιδίως μέτρων για τις δραστηριότητες αυτές. "Καθεστώς των χωρίς μόνιμη εγκατάσταση ή πλανόδιων εμπορικών επιχειρήσεων". Έκθεση Delors, όπως λέγεται ή Α' Πακέτο Delors, η οποία ψηφίστηκε στις 15-16/9/83 μετά την έκθεση της Ο.Ν.Ε. (Οικονομική και Νομισματική Επιτροπή) και την γνωμοδότηση της Νομικής Επιτροπής.

Ελληνικό επίπεδο

Για το κινητό εμπόριο ή άστεγο στον Ελληνικό χώρο, έχουν ψηφισθεί διάφοροι νόμοι αλλά και ταυτόχρονα υπάρχουν διάσπαρτες αποφάσεις λειτουργικές όλων των Υπουργείων, που ~~άλλες ακριβολογούν για το κινητό εμπόριο και άλλες που~~ συνδέονται με το κινητό εμπόριο.

Φυσικό είναι μέσα σε όλο αυτό το πλαίσιο νόμου Υ.Α. Αστυνομικών διατάξεων κλπ. να υπάρχουν και αλληλοεπικαλύψεις και αντιφάσεις. Για παράδειγμα, το άρθρο 49 παρ. 9 της Α1β/85777/1983 Υγειον. Διάταξη "για την άσκηση του επαγγέλματος του πλανόδιου και στάσιμου μικροπωλητή ή τροφίμων ή ποτών" επιτρέπει τα ποτά ενώ η Τ 5320/75 κοινή υπουργική απόφαση εμπορίου και οικονομικών, Κεφ. ΙΙΙ, απαγορεύει πλανοδίως την πώληση ποτών -ηδύποτων.

Μετά την προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή κυρίως, νόμοι που διέπουν το κινητό εμπόριο είναι ο νόμος 2060/91 και ο νόμος 1961/91.

Όμως, πέρα από τους νόμους, τη νομοθεσία γενικότερα, μέσα από την εργασία μας, και τις προτάσεις των εμπόρων-μικροπωλητών - αλλά και εμπόρων με καταστήματα, καταλήξαμε ότι για την εξυγίανση του εμπορίου, πρέπει να γίνουν τα εξής:

1) Δημιουργία συμμετοχικού οργάνου στη Διεύθυνση Εμπορίου που να συμμετέχουν εκπρόσωποι Β/βάθμιων Σ.Ο. και Α/βάθμιων, όπως:

- Ομοσπονδίας ΕΒΕ Ν. Αχαΐας
- Ομοσπονδίας Αγροτών Ν. Αχαΐας
- Εκπρόσωπος Σ.Ο. Μικροπωλητών (από την μεγαλύτερη οργάνωση)
- Εκπρόσωπος Σ.Ο. καταναλωτών
- Εκπρόσωπος Οικονομικού Επιμελητηρίου
- Εκπρόσωπος Επιμελητηρίων Αχαΐας

- Εκπρόσωπος Τ.Α.

που θα συνεργάζονται με απώτερο σκοπό την εξυγίανση του όλου συστήματος του εμπορίου (εστεγασμένου - κινητού) με όλες τις μορφές του και ιδίως για:

- τον περιορισμό
- την προστασία του καταναλωτή
- την παύση διακρίσεων μεταξύ των κινητών εμπόρων με αφορμή τον τόπο καταγωγής τους ή την ιθαγένειά τους,
- τον εντοπισμό των ουσιών που δημιουργούν παρενέργειες, και τέλος

- να εγκρίνει τις νέες άδειες με βάση τις ανάγκες της αγοράς και που δεν μπορεί να είναι περισσότερες από τις εστεγασμένες επιχειρήσεις συνολικά.

Το όργανο αυτό μπορεί να εκτελεί τις διοικητικές αρχές κατά του λαθρεμπορίου - παρεμπορίου αγορανομία κλπ. Για την πραγματοποίηση των παραπάνω, καλείται να γίνει αποκέντρωση εξουσιών και μέσα στο νόμο.

2) Δημιουργία του Γραφείου Μ.Μ.Ε. που η παραπάνω επιτροπή θα συνεργάζεται και ο κάθε νέος ΕΒΕ σε όποια ομάδα κι αν ανήκει θα μπορεί να παίρνει κωδικοποιημένη τη νομοθεσία και θα ξέρει με ακρίβεια τις υποχρεώσεις του αλλά και τα δικαιώματά του.

3) Τήρηση Μητρώου Αστεγού Εμπορίου - Εμπόρων από την Διεύθυνση Εμπορίου.

Παραπάνω μιλήσαμε για το τί πρέπει να γίνει για την εξυγίανση του εμπορίου γενικά. Πρέπει όμως, να αναφερθούμε και ειδικά για τους επιμέρους κλάδους του κινητού εμπορίου.

Κινητό εμπόριο επί οχημάτων

Σε αυτό περιλαμβάνονται τα είδη ρουχισμού, είδη προικός, γυαλικά κλπ. που συχνά όλοι μας τα συναντούμε στις διάφορες εμποροπανηγύρεις. Ως προς αυτόν τον τομέα, και πάντοτε με βάση την έρευνα, που πραγματοποιήσαμε, καταλήξαμε στις εξής προτάσεις - πορίσματα.

1. Κανένας περιορισμός με βάση την έκθεση Delors ως προς την διακίνησή τους.

2. Χρόνος προσαρμογής που με κατάλληλη "πολεοδομική πολιτική" θα εξασκούν και αυτοί εντός κάποιου χώρου τις εμπορικές πράξεις.
3. Να εκδοθεί οδηγία από τη Νομαρχία από τώρα και για τον Ν. Αχαΐας προς όλους τους δήμους και τις κοινότητες, για τον καθορισμό τέτοιων "πάρκων αστέγων ή κινητού εμπορίου" στις περιοχές τους. Πιο συγκεκριμένα, να αρχίζει να εφαρμόζεται η έκθεση Delors.
4. Να υπάρξει νέος νόμος σε αντικατάσταση του Ν. 2000/91 προσαρμοσμένος στη λογική της Ε.Ε.

Παράλληλα, μια άλλη μορφή κινητού εμπορίου επί οχημάτων αποτελούν οι καντίνες, δηλαδή αυτοκίνητα παροχής υπηρεσιών. (Ψήσιμο σουβλακιών - πώληση αναψυκτικών, γενική πώληση τροφίμων).⁶

Γι' αυτή τη μορφή κινητού εμπορίου έχουμε να προτείνουμε τα εξής:

1. Υποχρεωτικά θα πρέπει να υιοθετήσουμε τη λογική αυτή για ~~όλους τους εμπόρους τροφίμων της λαϊκής αγοράς.~~
2. Ο πάγος θα καταργηθεί σταδιακά και εντός καθορισμένου χρόνου.
3. Κατάλληλος χώρος, κατόπιν πολεοδομικού σχεδιασμού.
4. Κατάλληλη χρηματοδότηση.
5. Προδιαγραφές οχημάτων, για καλύτερη τήρηση της υγιεινής, τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τους εμπόρους.
6. Απλούστευση διαδικασιών λήψης της άδειας
7. Γνώσεις - εκπαίδευση για την εξάσκηση του επαγγέλματος

⁶ Ομοσπονδία Επαγγελματικών - Βιοτεχνικών - Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος ΙΙ.

8. Ίσοι όροι με τους εστεγασμένους επαγγελματίες και στις φορολογικές υποχρεώσεις, πιο συγκεκριμένα ταμειακές μηχανές.

Όσον αφορά τις λαϊκές αγορές, που αποτελούν ίσως το μεγαλύτερο κομμάτι του κινητού εμπορίου, γι' αυτό έχουμε να προτείνουμε τα εξής:

1. Απομάκρυνση όλων από το Εμπορικό Κέντρο για τους πιο κάτω λόγους:

- Κυκλοφοριακού προβλήματος
- Είναι αδύνατο μπροστά στο κατάστημα του οποιουδήποτε να στήνεται πρόχειρο μαγαζί. Αυτό ο Ν. 2000/93 άρθρο 3ο σε συνδυασμό με την ΥΑ εμπορίου, το απαγορεύει για τα κινητά μαγαζιά. Ο κάθε ένας εστεγασμένος έχει εκλέξει την έδρα του καταστήματός του, και με την λογική του πόσο απέχει από ομοειδή καταστήματα.

2. Δημιουργία χώρων ειδικά στα περίχωρα της πόλης για την εξάσκηση του κινητού εμπορίου, όπως άλλωστε προβλέπει και η Έκθεση Delors.

3. Βελτίωση των πάγκων (καθαροί κλπ.)

Οι πάγκοι θα έχουν:

ξεχωριστό χρώμα των εμπόρων και καθορισμένη θέση

ξεχωριστό χρώμα των αγροτών και καθορισμένη θέση

ξεχωριστό χρώμα για τους αλλοδαπούς και για τους αθίγγανους

Ταυτόχρονα, οι πάγκοι να έχουν ομοιόμορφη ταμπέλλα κρεμασμένη, που να γράφει τον αριθμό της σειράς, που το

σωματείο θα χορηγεί στους μικροπωλητές. Τον αριθμό της αδείας με έντονο τον παραγωγό ή έμπορο και βέβαια το ονοματεπώνυμο.

4. Να χορηγούνται το πολύ δύο πάγκοι αναλόγως των πωλουμένων ειδών (ιδίως τα ογκώδη). Παράλληλα, θα πρέπει να απαγορευτεί να καταλαμβάνουν χώρο με προϊόντα τους στα πεζοδρόμια - δρόμους κλπ., ενώ απαγορεύεται και η επινοικίαση, ενώ ταυτόχρονα να εισαχθούν και οι ανάλογες ταμειακές μηχανές.

Τέλος, ίσοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ εστεγασμένου και άστεγου εμπορίου.

5. Όσον αφορά τα πωλούμενα είδη, να απαγορευτούν τα ψάρια, είναι δυνατή η εμφάνιση ψαριών στις λαϊκές εφόσον υπάρχει "καντίνα" ειδικών προδιαγραφών.

6. Για τις "παραγωγικές άδειες" και τα μεταφερόμενα προϊόντα βιβλίο δρομολογίου όπου ν' αναγράφονται τα μεταφερόμενα είδη και οι ποσότητες στο αγροτικό όχημα, όπου ισχύει για τις μεταφορές. Στόχος, ο έλεγχος των δηλούμενων ποσοτήτων της ίδιας παραγωγής του, δηλαδή να λειτουργήσει ως βιβλίο αποθήκης.

Ως τώρα αναφερθήκαμε γενικά για το κινητό εμπόριο, για τις διάφορες μορφές που εμφανίζεται στις αγορές, για τα προβλήματα που δημιουργούν κάποιες μορφές του, όπως οι dealers, για την εκπαίδευση που πρέπει κάθε έμπορος απαραίτητα να έχει, και αναφερθήκαμε σε κάποιες προτάσεις - συμπεράσματα, που βγήκαν μετά την έρευνα. Όμως, σε αυτό το σημείο, θεωρούμε αναγκαίο να κάνουμε και κάποια αναφορά στο παρεμπόριο - και κατόπιν να αναφερθούμε πως μπορεί κανείς να

γίνει έμπορος - και να τονίσουμε τα διάφορα προβλήματα που απασχολούν τόσο τους εμπόρους του κινητού εμπορίου - όσο και τους καταναλωτές. Όλοι μας γνωρίζουμε ότι σε κάθε νόμιμη ενέργεια υπάρχει σαν σκιά της και η παρακμή, δίπλα στην ορθή λειτουργία ενός κράτους πάντα υπάρχει και το παρακράτος, που τρέφεται με τους ίδιους νόμους του έννομου κράτους.

Έτσι λοιπόν, και στη δική μας περίπτωση, που εξετάζουμε το κινητό εμπόριο δεν ήταν δυνατόν να απουσιάζει το παρεμπόριο.

Όμως, ακούμε συχνά τη λέξη παρεμπόριο από τα ΜΜΕ, τον τύπο, τί είναι παρεμπόριο, πως λειτουργεί, και τί επιπτώσεις έχει. Αυτό θα εξετάσουμε αμέσως. Το πόρισμα γύρω από το παρεμπόριο, που θα παραθέσουμε παρακάτω είναι της επιτροπής για θέματα εμπορίου, που συστήθηκε με την απόφαση του Υπουργού Εμπορίου (Β1-1890/9/2/90) και έχει σαν έργο την εισήγηση λύσεων και ρυθμίσεων για μια σειρά βασικών θεμάτων, που απασχολούν το εμπόριο. Από τα θέματα αυτά η επιτροπή επέλεξε σαν πρώτο για να αρχίσει το έργο της το θέμα του ~~παρεμπορίου~~ λόγω της ιδιαίτερης σπουδαιότητας που παρουσιάζει.

"Παρεμπόριο" είναι η ενέργεια εμπορικών πράξεων από άτομα που δεν έχουν την εμπορική ιδιότητα.

Στην έννοια "παρεμπόριο" πρέπει να συμπεριλάβουμε και όλες εκείνες τις πράξεις των επαγγελματιών (επισκευαστές αυτοκινήτων, οικιακών συσκευών, φροντιστές διαφόρων μαθημάτων κλπ.), που πραγματοποιούνται από άτομα, που δεν έχουν την ιδιότητα του επαγγελματία. Ομοίως, και για την περίπτωση των βιοτεχνών όπου κατά καιρούς έχουν πιαστεί άτομα να παράγουν προϊόντα σε χώρους αδήλωτους δίχως τις

προδιαγραφές των προϊόντων, που καθορίζονται από διάφορους νόμους. Συνηθισμένη περίπτωση η κατασκευή ηλεκτρικών προϊόντων κλπ. στην Αγία Βαρβάρα, Αιγιάλεια κλπ.

Μορφές παρεμπορίου, που συναντάμε συχνά στην καθημερινή μας ζωή

Αξιόλογο είναι να σημειωθεί ότι οι τρεις παραπάνω περιπτώσεις είναι ίδιες και στο νομοσχέδιο ή στο νόμο να υπάρξει επεξήγηση έτσι ώστε να καθορίζεται στην έννοια του παρεμπορίου συμπεριλαμβάνεται όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων εκείνων από άτομα που δεν έχουν την ιδιότητα είτε του εμπόρου είτε του επαγγελματία ή του βιοτέχνη.

Μ' ένα λόγο, όπως ο όρος "παραοικονομία" είναι φαρδύς, πλατύς, που μέρος της παραοικονομίας είναι το "παρεμπόριο". Άρα, η έννοια παρεμπόριο περικλείει τον "παρεπαγγελματισμόν" και "παραβιοτεχνισμό", αλλά και άλλες ενέργειες, όπως "παρατραπεζικές ενέργειες".

~~Οι παράνομες πράξεις ατόμων, τα οποία έχουν την~~
εμπορική ιδιότητα, δηλαδή στις παραβάσεις των κειμένων διατάξεων, δεν εντάσσονται στην έννοια του παρεμπορίου.⁷

Ο κάθε δηλωμένος έμπορος με την ευρύτερη έννοια, όπως την εξηγήσαμε (επαγγελματικές, βιοτεχνικές, εμπορικές, τραπεζικές πράξεις), όταν παραβιάζει "κείμενες διατάξεις" πχ. όταν δεν εκδίδει δελτία αποστολής όπως έχει υποχρέωση, κάνει φοροδιαφυγή όχι παρεμπόριο.

Υπάρχουν δύο περιπτώσεις εδώ στο δηλωμένο εμπόριο να κάνει παρεμπόριο.

⁷ Ομοσπονδία Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος ΙΙΙ.

Περίπτωση 1η:

Να είναι δηλωμένος "έμπορος ανδρικών ρούχων" και να πουλά "παπούτσια" τα οποία δεν έχει δηλώσει στην άδεια έναρξης επιτηδεύματος Ν. 4045/60 αρ. 13 και δεν φαίνεται ως ξεχωριστός κλάδος εντός της επιχείρησης του με αποτέλεσμα να μην ακολουθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος την αντίστοιχη νομοθεσία του κλάδου που δεν έχει δηλώσει.

Περίπτωση 2η:

Να είναι δηλωμένος έμπορος υφασμάτων σε συγκεκριμένη διεύθυνση και ο ίδιος να πουλά τα εμπορεύματά του έξω από την επαγγελματική του στέγη, σε ώρες που ο κλάδος του και οι συνάδελφοί του παραμένουν κλειστοί, μέσα στα σπίτια δίχως να μπορεί να ελέγξει, εάν τηρεί και τις φορολογικές ή άλλες υποχρεώσεις του, ξεκάθαρα όμως είναι ότι εδώ δεν πρόκειται για σωστές συνθήκες ανταγωνισμού και υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες γι' αυτόν να προμηθεύεται παράνομα και να διακινεί παράνομα εμπορεύματα του κλάδου του ή και άλλου κλάδου και γενικά το πλαίσιο εδώ ταυτίζεται με το παρεμπόριο και την παραοικονομία όταν μάλιστα διατηρεί εγκαταστάσεις και αποθήκες που δεν έχει δηλώσει με βάση το άρθρο 39 ΠΔ 99/77 και το άρθρο 10 ΠΔ 356/88.

Στην περίπτωση αυτή, ο νόμος πρέπει να είναι πολύ αυστηρός και να επιβάλλει την αυστηρή διακίνηση των προϊόντων μόνο μέσα από εστεγασμένους χώρους και σε ειδικά καταστήματα, υποχρεώνοντας τους εισαγωγείς και χονδρέμπορους σε συναλλαγές με άτομα των αντίστοιχων αμιγών κλάδων.

Η λογική στηρίζεται ότι εύκολα εξαπατάς τον οποιονδήποτε και "πλανοδίως" δεν είναι δυνατόν αυτά τα

προϊόντα να διακινούνται. Εγκυμονεί κινδύνους για τους ίδιους τους καταναλωτές και με την νοοτροπία που μας διακρίνει εύκολα αποφεύγει την φορολογία τόσο την έμμεση όσο και την άμεση.

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΩΝ⁸

Οι άδειες υπαιθρίου πλανόδιου εμπορίου χορηγούνται με απόφαση της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στα όρια του νομού στα οποία διαμένει ο ενδιαφερόμενος τα δύο τελευταία χρόνια. Οι άδειες υπαίθριου στάσιμου εμπορίου χορηγούνται από το Δήμαρχο, ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας, κατόπιν αποφάσεως του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου.

Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης και ανακλήσης αδειών υπαιθρίου εμπορίου:

1. Οι άδειες άσκησης υπαίθριου εμπορίου (στάσιμου ή πλανόδιου) είναι αυστηρά προσωπικές και χορηγούνται μόνο σε φυσικά πρόσωπα, αφού προηγηθεί η διαδικασία των παραγράφων 7, 8 και 9 του άρθρου 1 του νόμου 2323/95.
2. Κατ' εξαίρεση, εφόσον πρόκειται για επιχειρήσεις σχετικές με ψυχαγωγικά παιχνίδια (λούνα-πάρκ, τσίρκο, κλπ.) που λειτουργούν με τη μορφή εταιρείας, άδειες ~~μπορούν να χορηγούνται στις εν λόγω εταιρείες στο~~ πρόσωπο του νόμιμου εκπροσώπου τους.
3. Δικαίωμα απόκτησης άδειας υπαιθρίου εμπορίου έχουν τα άτομα, τα οποία τα ίδια ή μέλη της οικογένειάς τους δεν συνδέονται με οργανωμένη επιχείρηση με οποιαδήποτε μορφή.
4. Οι άδειες άσκησης υπαίθριου εμπορίου χορηγούνται στους αιτούντες και κατα προτίμηση σε αναιήρους ή θύματα πολέμου του άρθρου 1 του ΝΔ 1044/71, όπως συμπληρώθηκε με το Ν 1043/80 (ΦΕΚ 87/Α/80), οι οποίοι δεν έχουν τύχει αποκαταστάσεως, σε αναπήρους ή θύματα ειρηνικής

⁸ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ΦΕΚ 145 Νόμος 2323

περιόδου του Ν. 1370/44 σε αναπήρους και θύματα πολέμου αμάχου πληθυσμού των Ν. 812/43 και Ν. 1512/50 σε αναπήρους με ποσοστό πάνω από το 50% των οποίων η αναπηρία δεν οφείλεται σε πολεμικά γεγονότα και σε πολύτεκνους με την προϋπόθεση ότι όλοι οι παραπάνω:

- α) Δεν έχουν καταδικασθεί για κακούργημα ή πλημμέλημα κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης υπεξαίρεσης στην υπηρεσία, πλαστογραφία ή κατάχρηση ενσήμων, απιστία, ψευδορκία, δόλια χρωκοπία, καταβολίευση των δανειστών, τοκογλυψία, λαθρεμπορία, εμπορία ναρκωτικών και εγκλήματα περί το νόμισμα.
- β) Δεν έχουν ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από άλλες δραστηριότητες κατά μέσο όρο εκτός των πολυτέκνων, ανώτερο του ποσού 1.500.000 δρχ. κατά την τελευταία τριετία, που αποδεικνύεται από τη φορολογική δήλωσή τους.

5. Η ανωτέρω άδεια ανακαλείται αν εκλείψει έστω και μία των παραπάνω προϋποθέσεων.

6. Η απόσταση των θέσεων για την άσκηση των υπαίθριων στάσιμων δραστηριοτήτων από τις δημοτικές και λαϊκές αγορές, που καθορίζεται με απόφαση των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, θα πρέπει οπωσδήποτε να είναι άνω των (500) μέτρων για δήμους, άνω των (100.000) κατοίκων καθώς και για τους δήμους του Λεκανοπεδίου Αττικής. Στις υπόλοιπες δε περιπτώσεις η απόσταση θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 100 μέτρα.

Δικαιολογητικά που χρειάζονται για την χορήγηση αδειών

- Για τη χορήγηση της άδειας υπαίθριου εμπορίου υποβάλλονται στις αρμόδιες υπηρεσίες (δήμοι ή κοινότητες ή νομαρχιακή αυτοδιοίκηση) τα παρακάτω δικαιολογητικά:
- Αίτηση του ενδιαφερόμενου
- Πρόσφατο πιστοποιητικό ποινικού μητρώου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν έχουν καταδικασθεί για κακούργημα.
- Βεβαίωση της οικείας ΔΟΥ περί υποβολής σε αυτή δήλωσης έναρξης - άσκησης επιτηδεύματος, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν. 4045/1960.
- Βεβαίωση καταβολής του προβλεπόμενου από το Ν. 2214/94 φόρου.
- Δύο φωτογραφίες πρόσφατης έκδοσης.
- Φωτοαντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας του τυχόν χρησιμοποιημένου για την ενάσκηση της αιτούμενης πλανόδιας δραστηριότητας, οχήματος ως και ομοίως της άδειας ικανότητας του οδηγού.
- Εφόσον πρόκειται για διάθεση τροφίμων-ποτών, φωτοαντίγραφο βιβλιαρίου υγείας και βεβαίωση της αρμόδιας υγειονομικής υπηρεσίας στην οποία θα φαίνεται ότι ο ενδιαφερόμενος διαθέτει τα απαραίτητα για την εξασφάλιση της δημόσιας υγείας μέσα σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα υγειονομική νομοθεσία.
- Σε περίπτωση προσωρινής αναπλήρωσης βεβαίωση του δήμου ή κοινότητας που θα αποδεικνύει τη συγγένεια με τον αναπληρούμενο.

- Σε περίπτωση μόνιμης αναπλήρωσης του δικαιούχου, πιστοποιητικό της αρμόδιας υγειονομικής υπηρεσίας περί της αναπηρίας αυτού.
- Πιστοποιητικό εγγραφής του αρμοδίου ασφαλιστικού φορέα. Τα υπό στοιχεία γ,δ και ι δικαιολογητικά υποβάλλονται στις αρμόδιες υπηρεσίες (δήμο ή κοινότητα ή νομαρχιακή αυτοδιοίκηση) μετά την κλήρωση των ενδιαφερομένων.
- Ειδικά για τους αθίγγανους, ο προβλεπόμενος φόρος του Ν. 2214/94 καταβάλλεται σε οποιαδήποτε ΔΟΥ μαζί με τη δήλωση έναρξης άσκησης επιτηδεύματος σε περίπτωση που δεν έχουν μόνιμη κατοικία.

Στοιχεία άδειας υπαίθριου εμπορίου

1. Καθιερώνεται ειδική άδεια με την ονομασία "Άδεια Άσκησης Υπαίθριου Εμπορίου", το οποίο έχει σχήμα ορθογωνίου παραλληλογράμμου, ύψους 0,20 μ. και πλάτους 0,30 μ. και φέρει τα εξής στοιχεία:

- Τον αριθμό άδειας και την ημερομηνία έκδοσής της.
- Τα στοιχεία της ταυτότητας του δικαιούχου
- Τα στοιχεία της ταυτότητας του προσώπου, που μόνιμα αναπληρώνει τον δικαιούχο, εφόσον συντρέχει περίπτωση.
- Τον αριθμό φορολογικού μητρώου και την αρμόδια ΔΟΥ του δικαιούχου και του μόνιμου αναπληρωτή του.
- Τον ασφαλιστικό φορέα και τον αριθμό μητρώου του δικαιούχου.
- Το συγκεκριμένο χώρο εγκατάστασης του και την έκταση αυτού, εφόσον πρόκειται για στάσιμο έμπορο.

- Τα συγκεκριμένα είδη ή υπηρεσίες που θα αποτελούν το αντικείμενο της δραστηριότητας του δικαιούχου το συγκεκριμένο μέσο καθώς και τον αριθμό κυκλοφορίας του οχήματος που τυχόν χρησιμοποιεί.
 - Το χρόνο ισχύος της άδειας (ημερομηνία έναρξης - ημερομηνία λήξης).
 - Φωτογραφία του δικαιούχου και σφραγίδα του φορέα που εκδίδει την άδεια πάνω σε αυτήν. Σε περίπτωση μόνιμης αναπλήρωσης η άδεια φέρει μόνο τη φωτογραφία του προσώπου, που αναπληρώνει μόνιμα τον δικαιούχο.
2. Το πρωτότυπο της ειδικής άδειας άσκησης υπαίθριου (στάσιμου ή πλανόδιου) εμπορίου και η βεβαίωση του προσώπου που προσωρινά αναπληρώνει τον κάτοχο της άδειας αναρτώνται σε εμφανές σημείο του μέσου ή του χώρου που χρησιμοποιείται για την άσκηση δραστηριότητας.

~~Παραπάνω αναφερθήκαμε στην χορήγηση αδειών (κινητού εμπορίου), υπάρχουν όμως περιπτώσεις που δεν απαιτείται άδεια άσκησης υπαίθριου εμπορίου.⁹ Αυτές είναι:~~

1. Δεν απαιτείται άδεια άσκησης υπαίθριου εμπορίου για την πώληση γεωργικών, αμπελουργικών, κτηνοτροφικών και μελισσοκομικών προϊόντων, καθώς και παραδοσιακών ειδών λαϊκής τέχνης ιδίας παραγωγής σ' όλη την επικράτεια, από τους παραγωγούς αυτών ή τους γονείς συζύγους και τέκνα των παραγωγών που μπορούν να τους αναπληρώνουν.

⁹ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Φύλλο 145, Νόμος 2323

2. Οι ανωτέρω παραγωγοί υποχρεούνται να είναι εφοδιασμένοι με βεβαίωση παραγωγού από τον ΟΓΑ, ή άλλη δημόσια αρμόδια υπηρεσία, στην οποία να αναγράφονται τα παραγόμενα προϊόντα και με άδεια κατάληψης χώρου, όπου απαιτείται από τον οικείο δήμο ή κοινότητα. Ειδικά, για την πώληση αμπελουργικών προϊόντων, απαιτείται επιπλέον βεβαίωση της οικείας Διεύθυνσης Γεωργίας ότι ο παραγωγός υποβάλλει δήλωση αμπελοκαλλιέργειας και εσοδείας.
3. Οι αναπληρούντες τους ανωτέρω παραγωγούς, θα εφοδιάζουν με βεβαίωση τους οικείους δήμους ή κοινότητες που θα αποδεικνύει την απαιτούμενη σχέση συγγένειας με τους παραγωγούς και που θα φέρει φωτογραφία αυτών σφραγισμένη από τον οικείο δήμο ή κοινότητα.
4. Δεν απαιτείται άδεια άσκησης υπαιθρίου εμπορίου για την πώληση νωπών αλιευτικών προϊόντων ιδίας παραγωγής σε όλη την επικράτεια από τους αλιείς ή τους γονείς, συζύγους και τέκνα αυτών, που μπορούν να τους αναπληρώνουν.

~~5. Οι ανωτέρω αλιείς δικαιούνται να ασκούν το υπαίθριο~~
εμπόριο των αλιευτικών τους προϊόντων εφόσον είναι εφοδιασμένοι με βεβαίωση της αρμόδιας Νομαρχιακής Υπηρεσίας Αλιείας στην οποία πιστοποιείται:

- Ότι, οι αλιείς είναι κάτοχοι επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους εφοδιασμένου με την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του Β/Δ/ια/888/88 άδεια.
- Το μέγεθος της ετήσιας αλιευτικής παραγωγής, και
- Δεν συντρέχουν οι δεσμεύσεις του άρθρου 24 του ΝΔ 420/70.

Η βεβαίωση θα ανανεώνεται το τελευταίο τρίμηνο του δευτέρου έτους.

Η κατά τόπους αρμόδια Λιμενική Αρχή, καθορίζεται για λόγους τάξης -ασφάλειας ναυσιπλοΐας, το ακριβές σημείο της πώλησης των αλιευτικών προϊόντων, εφόσον η πώληση αυτή πραγματοποιείται στην παραλία εκφόρτωσης τους ή μέσα από το αλιευτικό σκάφος.

Ως τώρα αναφερθήκαμε γενικά για τις άδειες, πώς εκδίδονται, πότε χρειάζονται και πότε είναι αναγκαίο να θίξουμε και το ωράριο άσκησης υπαιθρίου εμπορίου - χρονο ισχύος της αδείας - ειδικές άδειες.

1. Απαγορεύεται η πώληση από τους υπαίθριους πωλητές των ειδών τους κατά τις ημέρες και ώρες που τα αντίστοιχα καταστήματα ομοειδών ειδών παραμένουν κλειστά, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για τις εμποροπανηγύρεις, τα "παζάρια", τις κινητές καρπίνες, ψυχαγωγικά παιχνίδια, την πώληση

~~παραδοσιακών ειδών καθώς και για παράγωγους γεωργικών κλπ. προϊόντων και αλιείων ίδιας παραγωγής για τους οποίους δεν απαιτείται άδεια.~~

2. Οι άδειες υπαιθρίου εμπορίου ισχύουν για (3) χρόνια, τα οποία θεωρείται ότι λήγουν την 31 Δεκεμβρίου του τρίτου έτους από την έκδοσή τους.
3. Οι κατοχοί των αδειών υποχρεούνται να υποβάλλουν, κάθε χρόνο τα αποδεικτικά καταβολής του προβλεπόμενου από το Ν. 2214/94 φόρου, καθώς και του αναλογούντος στους δήμους ή κοινότητες τέλους.
4. Άδειες χορηγούνται στους ήδη πωλητές νωπών αγροτικών προϊόντων πωλουμένων σε ειδικών προδιαγραφών

εγκεκριμένους πριν από την ισχύ του Ν. 2323/95 από τα όργανα των δήμων ή κοινοτήτων πάγκους μέχρι αποχώρησης καθ' οιονδήποτε τρόπο των κατεχόντων τις άδειες αυτές επιτηδευματιών.

5. Άδειες χορηγούνται στους τυφλούς που ήδη κατέχουν άδεια στάσιμου μικροπωλητή πριν από την ισχύ του Ν. 2323/95 ή έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατέχοντες μέχρι την αποχώρηση καθ' οιονδήποτε τρόπο από το επάγγελμα των κατεχόντων τις σχετικές άδειες. Οι άδειες αυτές χορηγούνται με τις προϋποθέσεις και τους όρους που έχουν χορηγηθεί μέχρι σήμερα. Τα πωλούμενα είδη θα καθορίζονται μετά από πρόταση του συνδικαλιστικού τους οργάνου (Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών).

Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας σε παραγωγούς

Η προέλευση στις λαϊκές αγορές του Νομού Αχαΐας των ~~πώσης=φύσεως=παραγωγών=αγροτικών;=πτηνοτροφικών=προϊόντων=ή~~ μελών γεωργικών, πτηνοτροφικών συνεταιρισμών και ενώσεων αυτών, επιτρέπεται με βάση ειδική άδεια που τη χορηγεί η Διεύθυνση Εμπορίου Ν. Αχαΐας. Η άδεια αυτή ονομάζεται "παραγωγική άδεια". Απαραίτητη προϋπόθεση για απόκτηση παραγωγικής άδειας είναι ο ενδιαφερόμενος να είναι αγρότης, αυτοκαλλιέργητο, δηλαδή να ασχολείται προσωπικά με την καλλιέργεια γης ιδιοκτήτης ή μισθωμένης και να παράγει για πώληση νωπά οπωροκηπευτικά άνθη-φυτά δενδρύλια, λιάς - ξηρούς καρπούς στη φυσική τους κατάσταση ή να είναι πτηνοτρόφος για πώληση αυγών μόνο, και νωπών πουλερικών ή

μελισσοκόμος ή συλλέκτης αγρίων χόρτων, αγρίων λουλουδιών, αψαρημάτων ή και βοτάνων.

Τρόπος χορήγησης αδειών

Για την χορήγηση παραγωγικής άδειας θα προσκομίζονται από τους ενδιαφερόμενους στη Δ/ση Εμπορίου Ν. Αχαΐας τα πιο κάτω δικαιολογητικά.

- Αίτηση με όλα τα στοιχεία της ταυτότητας του, δύο πρόσφατες φωτογραφίες και δύο χαρτόσημα.
- Απόσπασμα πρακτικού του Διοικητικού Συμβουλίου του Αγροτικού Συλλόγου ή Συνεταιρισμού που ανήκει ο Αγρότης από το οποίο θα φαίνεται ότι ο ενδιαφερόμενος για την απόκτηση άδειας Λαϊκών Αγορών είναι αγρότης-αυτοκαλλιεργητής κατά την έννοια που ορίζει ο Νόμος.
- Βεβαίωση του Αγροτικού Συλλόγου ή του Συνεταιρισμού στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το καλλιεργούμενο κτήμα (τα προϊόντα του οποίου θα διατεθούν στις Λαϊκές Αγορές) στην οποία θα βεβαιούται:

Ο Δήμος ή η Κοινότητα στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το καλλιεργούμενο κτήμα και η συγκεκριμένη θέση του. ο τρόπος εκμετάλλευσης του κτήματος δηλαδή αν είναι ιδιόκτητο ή μισθωμένο και ότι το προς πώληση στις Λαϊκές Αγορές προϊόντα προέρχονται από την καλλιέργεια των παραπάνω κτημάτων. Στην περίπτωση αυτή θα συντάσσεται ιδιωτικό συμφωνητικό ή συμβολαιογραφική πράξη μίσθωσης σε τετραπλούν. Το ένα αντίγραφο θα κατατίθεται στην αρμόδια οικονομική Εφορία, το δεύτερο θα κατατίθεται στον Αγροτικό Σύλλογο θεωρημένο από

την παραπάνω Εφορία και τα άλλα δύο θα παραμένουν ανά ένα στον μισθωτή και εκμισθωτή.

Τα είδη αγροτικών προϊόντων που καλλιεργεί κατά στέμμα και την κατά προσέγγιση αριθμητικώς και ολογράφως ποσότητα πιθανής παραγωγής κατά είδος και τον πιθανό χρόνο συγκομιδής.

Πιστοποιητικό Εισαγγελείας Πρωτοδικών

Αντίγραφο Ποινικού Μητρώου.

Η Διεύθυνση Εμπορίου Ν. Αχαΐας μπορεί να μην χορηγεί άδειες πωλητών στις Λαϊκές Αγορές σε άτομα που σε βάρος τους εκκρεμούν διώξεις για σοβαρά αδικήματα του ποινικού ή αγορανομικού κώδικα ή αδικήματα περί το νόμισμα ή έχουν καταδικαστεί για παρόμοια αδικήματα κατά την κρίση της. Υπεύθυνη δήλωση του Ν.Δ. 105/69 από την οποία θα προκύπτει ότι:

Ο ενδιαφερόμενος αγρότης για την παραπάνω άδεια ασχολείται προσωπικά με την παραγωγή των ειδών που θα πωλήσει στις Λαϊκές αγορές και δεν θα ασκεί εμπορία όμοιων ειδών με αυτά που ζητά να του δοθεί παραγωγική άδεια.

Η σύζυγος, τα τέκνα του και οι γονείς του με τους οποίους συγκατοικεί δεν έχουν άλλη παραγωγική ή επαγγελματική άδεια για τις Λαϊκές Αγορές, για την πώληση οπωροκηπευτικών προϊόντων και δεν ασκούν εμπορία όμοιων ειδών. Οι ποσότητες κατά προϊόν, που θα προσκομίσει για πώληση στις Λαϊκές Αγορές. Αν συνταξιοδοτείται ή όχι και το ποσό της τυχόν σύνταξής του. Τέλος, προσκομίζει ότι άλλο δικαιολογητικό σε συγκεκριμένες ή ειδικές περιπτώσεις, ζητήσει η Δ/ση Εμπορίου Ν. Αχαΐας.

Οροι Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών - Ορισμός θέσης και τοποθέτησης Λαϊκών Αγορών¹⁰

Ο καθορισμός των χώρων που θα καταλαμβάνει καθε σύλλογος και ο ορισμός των θέσεων των πωλητών γενικά θα γίνεται από την Επιτροπή που θα αποτελείται από το Διευθυντή της Διεύθυνσης Εμπορίου Ν. Αχαΐας, σαν πρόεδρο, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών Ν. Αχαΐας, από τον Διευθυντή του Τμήματος Αγορανομίας πατρών, από εκπρόσωπο του Δήμου Πατρέων, και από τους Προέδρους των Συλλόγων των πωλητών Λαϊκών αγορών. Γραμματέα της Επιτροπής ορίζει ο Πρόεδρος.

Υποχρεώσεις Πωλητών Λαϊκών Αγορών

Οι πωλητές γενικά των Λαϊκών Αγορών, υποχρεούνται στα πιο κάτω. Να έχουν ιδιόκτητους πάγκους στους οποίους θα τοποθετούν ταπροϊόντα τους για πώληση. Οι πάγκοι πρέπει να είναι ίδιους με αυτούς που χρησιμοποιούν σήμερα οι πωλητές στις λαϊκές Αγορές για την ομοιόμορφη εμφάνιση της αγοράς.

Να φροντίζουν για την εξασφάλιση της τάξης της ησυχίας των περιοίκων από ηχορύπανση και της καθαριότητας του χώρου, που ο καθένας καταλαμβάνει στη Λαϊκή Αγορά.

Νά μην προκαλούν ζημίες στις κατοικίες των περιοίκων.

Να παίρνουν αμέσως, όταν τελειώσει η αγορά, τα προϊόντα που δεν έχουν πωληθεί, τα είδη συσκευασίας και τα εργαλεία τους για να διευκολύνουν την αρμόδια Υπηρεσία του Δήμου για να καθαρίζει αμέσως τους χώρους που λειτουργούν οι λαϊκές αγορές.

¹⁰ Ομοσπονδία Επαγγελματικών Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος Ι

Να έχω τοποθετημένη πινακίδα στους πάγκους τους, που θα γράφει το ονοματεπώνυμο του πωλητή, την ιδιότητα του (έμπορος ή παραγωγός) και τον αριθμό μητρώου της άδειας λαϊκών αγορών.

Η εκφόρτωση των προϊόντων πρέπει να γίνεται μια ώρα πριν την έναρξη λειτουργίας της λαϊκής αγοράς ώστε να υπάρχει χρόνος έγκαιρης απομάκρυνσης των αυτοκινήτων και των άλλων τυχόν μέσων μεταφοράς από το χώρο της λαϊκής αγοράς.

Όταν τελειώνει η λαϊκή αγορά θα γίνεται συγκέντρωση μεταφορά και τοποθέτηση των πάγκων για στην άλλη μέρα. Η συγκέντρωση και η μεταφορά των πάγκων μπορεί να γίνεται μέχρι και την 14:30 ώρα λήξης της λειτουργίας των λαϊκών αγορών. Η μεταφορά και τοποθέτηση πάγκων για την άλλη ημέρα θα αρχίζει για μεν τους θερινούς μήνες την 18:30 και θα τελειώνει την 22:00 ώρα για δε τους χειμερινούς μήνες θα αρχίζει την 17:30 και θα τελειώνει την 21:30.

Να πειθαρχούν στις αποφάσεις και τις συστάσεις των αρμοδίων κρατικών οργάνων.

Ειδικές Διατάξεις

Δεν χορηγείται άδεια λαϊκών αγορών παραγωγική ή εμπορική σε άτομα κάτω των 18 χρόνων.

Απαγορεύεται η πώληση στους χώρους των λαϊκών αγορών νωπών κρεάτων, πλην νωπών πουλερικών από παραγωγούς σε αυτοκίνητα ψυγεία σύμφωνα με τις ισχύουσες κτηνιατρικές και υγειονομικές διατάξεις. Η καταλληλότητα του αυτοκινήτου ψυγείου θα προκύπτει από βεβαίωση της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Νομού Αχαΐας ή άλλης αρμόδιας Υπηρεσίας.

οι χρησιμοποιούμενοι πάγκοι από τους πωλητές (εμπόρους ή παραγωγούς θα πρέπει να είναι το πολύ δύο (2). Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση τρίτου πάγκου.

οι πωλητές στις λαϊκές αγορές, υποχρεούνται οι έμποροι να έχουν μαζί τους την άδεια λαϊκών αγορών και τιμολόγιο αγοράς των πωλουμένων εμπορευμάτων και οι παραγωγοί την άδεια λαϊκών αγορών και βεβαίωση του Αγροτικού Συλλόγου ή του Συνεταιρισμού ή της Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής ή του Φύλακα Κοινοτικής Ασφάλισης στην οποία θα φαίνονται τα παραγόμενα και προσκομιζόμενα για πώληση προϊόντα τους. Οι παραγωγοί κάθε φορά που θα φέρουν νέα είδη προϊόντων για πώληση στις λαϊκές αγορές υποχρεούνται να δίνουν αντίγραφο της βεβαίωσης του Αγροτικού Συλλόγου ή Συνεταιρισμού ή της Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής ή του Φύλακα Αγροτικής Ασφάλισης στη Διεύθυνση Εμπορίου.

Σε περίπτωση, που ο έμπορος-πωλητής δεν ανοίγει τον πάγκο του ή απουσιάζει αδικαιολόγητα από την εργασία του (λόγω ανωτέρας

~~βίας, ασθένειας του ιδίου ή της οικογένειάς του κλπ.)~~

συνέχεια πέρα του διμήνου ή διακεκομένα πέρα του τριμήνου δεν έχει δικαίωμα ανανέωσης της άδειάς του.

Απαγορεύεται η χορήγηση λαϊκών αγορών σε άτομα που ασκούν το επάγγελμα του πλανόδιου ή στάσιμου μικροπωλητή. Στους πωλητές λαϊκών αγορών που δεν συμμορφώνονται με τιμές που καθορίζονται κάθε φορά για διάφορα είδη με τις Υγειονομικές Αστυϊατρικές και Αστυνομικές διατάξεις, με τις διαταξεις του Αγορανομικού Κώδικα με τους όρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, γενικά με τις υποδείξεις των υπαλλήλων των αρμοδίων, κρατικών οργάνων, καθώς και για κάθε παράβαση της παρούσης, η Διεύθυνση Εμπορίου μπορεί, με απόφαση της να τους τιμωρεί,

διοικητικά με προσωρινή ή και οριστική αφαίρεση της αδειας τους.

Τέλος, απαγορεύεται η συμμετοχή πωλητών εμπορίου και παραγωγών σε δύο λαϊκές αγορές του νομού συγχρόνως.

Η Διεύθυνση Εμπορίου μπορεί κατά την κρίση της να επιτρέψει την συμμετοχή σε άλλες λαϊκές αγορές του νομού, αλλά πάντα σε μια κάθε ημέρα.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ "ΛΑΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ"¹¹

Ο θεσμός των Λαϊκών Αγορών, παρουσιάζεται παλαιότερα με την μορφή των πανηγυριών. Στις μέρες μας έχει πάρει τη μορφή του εβδομαδιαίου εμπορίου όπου οι παραγωγοί και όχι μόνο διαθέτουν τα προϊόντα τους χωρίς διαμεσολαβητές. Όπως αναφέραμε οι λαϊκές αγορές τα προγενέστερα χρόνια είχαν τη μορφή των πανηγυριών. Τα πανηγύρια στον ελληνικό χώρο είναι εκδήλωση πολύ παλιά. Ο ρόλος τους αλλάζει μαζί με την οικονομική εξέλιξη του τόπου. Τα περισσότερα από αυτά ήταν μικρές εβδομαδιαίες αγορές με καθαρά τοπικό χαρακτήρα και περιορισμένη εμπορική σημασία, ενώ μερικά ήταν ετήσιες αγορές, που η εμπορική σημασία τους εκτεινόταν σε ολόκληρη την Πελοπόννησο.

Η ανάπτυξη του εμπορίου στη διάρκεια της δεύτερης τουρκοκρατίας οδήγησε σε ανάλογη ανάπτυξη και διαμόρφωση των Πελοποννησιακών πανηγυριών. Δύο Πελοποννησιακές πόλεις απέκτησαν μεγάλη ψήμη με τα πανηγύρια της, ο Μυστράς και η Τριπολιτσά που ήταν και οι μόνες μεγάλες αγορές στη μη παραλιακή Πελοπόννησο. Η ανάπτυξη τους σε έδρες πανηγυριών με παμπελοποννησιακή σημασία οφειλόταν στις ειδικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν στην Πελοπόννησο με την κυριαρχία του γαλλικού εμπορίου: η Τριπολιτσά έγινε το κέντρο διανομής των τσόχινων, μεταξωτών και άλλων υφασμάτων στην εσωτερική αγορά, καθώς και το πρώτο χρηματιστικό κντρο σε ολόκληρη τη χερσόνησο. Σ' αυτό βοήθησε και το γεγονός ότι η Τριπολιτσά

¹¹ Εγκυκλοπαίδεια "ΥΔΡΙΑ"/ Το εμπόριο της Πελοποννήσου τον 18ο αιώνα (1715-1792), Βασίλη Κρεμμύδα

ήταν στη δεύτερη τουρκοκρατία η διοικητική πρωτεύουσα της Πελοποννήσου.

Ανάλογος υπήρξε και ο ρόλος του πανηγυριού του Μυστρά ως προς τη διανομή των εισαγόμενων εμπορευμάτων, με το πρόσθετο χαρακτηριστικό ότι εκεί γινόταν και η αγοραπωλησία του μεταξιού. Από την άποψη αυτή τα δύο πανηγύρια συνδέονται. Στο πανηγύρι της Τριπολιτσάς, οι Γάλλοι έμποροι προαγόραζαν το μετάξι από τους παραγωγούς και εμπόρους και στο πανηγύρι του Μυστρά γινόταν η παράδοση του εμπορεύματος. Φυσικά, τον τρόπο αυτό κλεισίματος της εμπορικής συμφωνίας διευκόλυνε και η εποχή που γινόταν τα πανηγύρια: στην Τριπολιτσά στις αρχές του Ιουνίου και στο Μυστρά τον Σεπτέμβριο. Σύμφωνα με τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι τα πανηγύρια παίζουν το ρόλο των αγορών όπου οι έμποροι-παραγωγοί εκθέτουν τα προϊόντα τους προς πώληση χωρίς ενδιάμεσους παράγοντες: ότι δηλαδή συμβαίνει και στις μέρες μας στις λαϊκές αγορές, σε πιο τακτά χρονικά διαστήματα. Σήμερα, οι λαϊκές αγορές παρουσιάζονται

~~ως εξής: Στο Κέντρο μιας πόλης ή σε διαφορετικές συνοικίες~~

μεγαλοπόλεων, γίνονται με άδεια της κρατικής αρχής (Υπουργός Εμπορίου ή Νομάρχης), αγορές¹² που λέγονται λαϊκές, οι οποίες αποβλέπουν στην αποφυγή μεσολαβητών και τη διάθεση αγαθών σε χαμηλές τιμές. Στις επαρχίες η οργάνωση αυτή γίνεται τις Κυριακές, σύμφωνα με το παλιό έθιμο των εβδομαδιαίων αγορών. Μετέχουν σε αυτές είτε παραγωγοί που βρίσκουν την ευκαιρία παράλληλα προς τη διάθεση προϊόντων τους, να προμηθευτούν αγαθά που χρειάζονται είτε και επαγγελματίες, που διαθέτουν τα εμπορεύματα τους. Στην πρωτεύουσα και σε άλλες πόλεις της χώρας, οι λαϊκές αγορές λειτουργούν τις καθημερινές, στις

¹² Μικτά σελίδες, Σπύρος Λάμπρου

διάφορες προσδιορισμένες θέσεις. Ειδικό Ταμείο λαϊκών αγορών μεριμνά για την κανονική και εύρυθμη λειτουργία των λαϊκών αγορών στην περιοχή της πρωτεύουσας και προσφέρει ποικίλες διευκολύνσεις στους παραγωγούς. Ο θεσμός χάρις στα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει και κυρίως στις χαμηλότερες τιμές που πετυχαίνει από την απουσία ή τον περιορισμό των γενικών εξόδων, επιζεί και επεκτείνεται, όπως αποδεικνύει η σύσταση νέων λαϊκών αγορών.

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η λαϊκή αγορά είναι ένα συγκεκριμένο σημείο για αγοραπωλησία. Η λέξη αγορά είναι παραγόμενη από το ρήμα "αγείρω" που σημαίνει συναθροιση για σύσκεψη και εμπορία. Στην Αρχαία Ελλάδα, το συνήθες σχήμα της αρχαίας αγοράς¹³ ήταν τετράγωνο και περιβαλλόταν ο ευρύτετος αυτός χώρος από στοές, για το λόγο ότι στο βάθος αυτών υπήρχαν καταστήματα κάθε είδους, ώστε οι πολίτες να βρίσκουν τα απαραίτητα όχι όμως είδη τροφίμων.

Για τα τρόφιμα υπήρχαν ξεχωριστές αγορές, κάτι που συμβαίνει

~~και στις μέρες μας με τις λαϊκές αγορές. Τέτοιες λαϊκές~~
αγορές, σε στοές συναντούμε στις μέρες μας στις μεσαιωνικές πόλεις της Ιταλίας, όπως Βενετία, στην πλατεία του Αγ. Μάρκου.

¹³ Εγκυκλοπαίδεια Ελευθερουδάκη

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΛΑΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ¹⁴

Τα προβλήματα των λαϊκών αγορών είναι πολλά, εμείς τα χωρίσαμε στους παρακάτω τομείς:

1. Προβλήματα χώρου υποδομής

Κάνοντας μια βόλτα στις λαϊκές αγορές της Πάτρας, το πρώτο που παρατηρεί κανείς είναι μια προχεριότητα που υπάρχει, που όμως δεν είναι καθόλου κολακευτική για ευρωπαϊκή χώρα και ιδιαίτερα για την πόλη μας, που κατέχει θέση πύλης για την Δυτική Ευρώπη. Μοιάζουν οι λαϊκές αγορές με τουρκικό ή αλβανικό παζάρι. Η ασφυξία στον ίδιο τον χώρο - ο ένας πάγκος δίπλα στον άλλο, δίχως να απέχουν οι σειρές μεταξύ τους, με αρκετό διάστημα, συνδυασμένο με τη μεγάλη προσέλευση του καταναλωτή δημιουργούν προβλήματα.

α) Γενική ασφάλεια του χώρου: είναι σχεδόν ανύπαρκτη η ελληνική αστυνομία στις ώρες λειτουργίας της λαϊκής. Θα

έπρεπε τουλάχιστον δύο άτομα να υπάρχουν τις ώρες λειτουργίας τοποθετημένα σε κάθε άκρο της λαϊκής αγοράς, με ενδοεπικοινωνία, η οποία όμως θα πρέπει να ενισχυθεί με τη δημιουργία Δημοτικής Αστυνομίας, που αυτή η τελευταία, κύριο έργο της θα έχει την αστυνόμευση του χώρου, αφού γενικά με το Ν. 2218/94 άρθρο 41 παραγ. 1, η ευθύνη των λαϊκών αγορών μετατίθεται στην Τ.Α. Α' βαθμού.

β) Ασφάλεια καταναλωτών: Διέξοδοι απομάκρυνσης σε έκτακτα γεγονότα (ψωτιά - σεισμοί - καρδιολογικά νοσήματα κλπ.) δεν υπάρχουν. Είναι τραγικό σε ένα χώρο όπου συγκεντρώνονται εβδομαδιαία τόσα άτομα να μην έχουν προβλεφθεί μέτρα για

¹⁴ Ομοσπονδία Επαγγελματικών Βιοτεχνικών Εμπορικών Σωματείων Ν. Αχαΐας, Τόμος ΙΙΙ.

κάποια έκτακτα περιστατικά, και να τίθεται η ανθρώπινη ζωή σε κίνδυνο τόσο των καταναλωτών όσο και των εμπόρων-παραγωγών. Βέβαια, σε αυτό συμβάλλει και η μη καταλληλότητα του χώρου. Οι δρόμοι δεν αποτελούν κατάλληλο χώρο για τη διεξαγωγή της λαϊκής αγοράς.

γ) **Υποδομή χώρων:** Σύνδεση των χώρων αυτόματα με τον αριθμό των εγκεκριμένων ή των υπό έγκριση αδειών, πιο συγκεκριμένα η Νομαρχία θα θεωρεί αυτόματα ότι η έγκριση μιας νέας άδειας θα σημαίνει αυτόματα το μέγιστο αντίστοιχα των χώρων. Σ' αυτό το σημείο ξαναεμφανίζεται η μη καταλληλότητα του χώρου, που πραγματοποιούνται οι λαϊκές αγορές.

δ) **Τυποποίηση των χώρων:** Συγκεκριμένα, μετά για κάθε πάγκο. Κάθε πάγκος θα πρέπει να καταλαμβάνει έναν ορισμένο χώρο ανεξάρτητα του προϊόντος που πωλεί, ο έμπορος -παραγωγός. Οι πάγκοι μεταξύ τους θα πρέπει να έχουν κάποιο κενό - διάδρομο και όχι όπως σήμερα όπου ο ένας στήνεται δίπλα στον άλλον ασφικτικά κολλημένο.

ε) **Γραμμογράφηση των θέσεων** των πάγκων από την Τ.Α. με ευθύνη του Δ.Σ. των σωματείων, ώστε ο χώρος να εκμεταλλευθεί ανάλογα και να γίνει πιο λειτουργικός.

στ) **Αρίθμηση των θέσεων** με βάση τον αύξοντα αριθμό της εγγραφής στα μητρώα των μελών του κάθε Σωματείου στον αντίστοιχο χώρο του σωματείου.

ζ) **Τυποποίηση των πάγκων** μετά από μελέτη με ομάδα ειδικών, ώστε να επιτυγχάνεται η εργονομία - μείωση των απωλειών του χώρου ενώ ταυτόχρονα από οπτικής πλευράς να επιτύχουμε εμφάνιση, καλαισθησία, του χώρου.

Όμως τα προβλήματα δεν σταματούν εδώ. Κατόπιν έρευνας - συνέντευξης με τους παραγωγούς - εμπόρους των λαϊκών εμπορών, ανακαλύψαμε τα εξής:

Υπάρχουν πολλοί έμποροι-παραγωγοί που δεν έχουν άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος, κάτω από την παντελή έλλειψη ελέγχου της αστυνομίας πωλούν ανενόχλητοι τα προϊόντα τους, με την ιδιότητα του εμπόρου ή του παραγωγού που είναι ανύπαρκτα. Το φαινόμενο αυτό παίρνει μεγάλες διαστάσεις αν σκεφτούμε ότι τα προϊόντα αυτά που πωλούν είναι ανεξέλεγκτα, δεν περνούν από κάποιο έλεγχο και διανέμονται στους καταναλωτές χωρίς να τους προστατεύουν. Θέτουν τη δημόσια υγεία σε κίνδυνο.

Παράλληλα, όμως το γεγονός ότι υπάρχουν παράνομα έμποροι-παραγωγοί που ασκούν την ιδιότητα αυτή ανενόχλητοι δημιουργεί προβλήματα και στους νόμιμους εμπόρους-παραγωγούς αφού έχουμε εμφάνιση αθέμιτου ανταγωνισμού στους χώρους των αγορών, ενώ παράλληλα έχουμε μέρισμα των κερδών και σε ~~ανθρώπους-εμπόρους, οι οποίοι παρανόμως εισπράττουν τέτοια~~ χρήματα. Είναι φανερό ότι το μοίρασμα αυτό των κερδών μεταξύ των νομίμων και παρανόμων εμπορών - παραγωγών γίνεται μπροστά στα μάτια του κράτους και αυτό εθελουφλεί.

Αυτό που ζητάνε οι έμποροι-παραγωγοί είναι αυστηρός έλεγχος, γύρω από το θέμα αδειών, ώστε να εκλείψει το φαινόμενο των παρανόμων εμπορών-παραγωγών.

Ακόμη, ένα πρόβλημα, που ανακαλύψαμε, είναι ότι οι παραγωγοί εκφράζουν μια δυσαρέσκεια στο γεγονός ότι ο Δήμος τους δίνει θέσεις στις άκρες της λαϊκής αγοράς, δηλαδή προς την αρχή ή προς το τέλος της, ενώ στους εμπόρους δίνει θέσεις όπως μας είπαν στο κέντρο του δρόμου, που πραγματοποιείται η

λαϊκή αγορά, που είναι πιο καλά πόστα όπως τα χαρακτήρισαν. Πρόβλημα, όμως υπάρχει και μεταξύ των εμπόρων και των παραγωγών, κι αυτό γιατί: Οι έμποροι, υποστηρίζουν ότι πρέπει τιμολόγια για τα προϊόντα να κόβουν και οι παραγωγοί πράγμα που δεν συμβαίνει σήμερα. Τιμολόγιο - Δελτίο Αποστολής κόβουν μόνον οι έμποροι έτσι οι έμποροι φορολογούνται με διαφορετικά κριτήρια από τους παραγωγούς, που εκθέτουν τα προϊόντα τους χωρίς την ύπαρξη τιμολογίου - δελτίου αποστολής και που η φορολόγησή τους είναι διαφορετική. Πάνω σ' αυτό το θέμα οι έμποροι ζητούν ίση αντιμετώπιση με τους παραγωγούς.

Παραπάνω καταγράψαμε τα προβλήματα που έχουν οι παραγωγοί έμποροι των λαϊκών αγορών. Όμως προβλήματα αντιμετωπίζουν και οι κάτοικοι που διαμένουν στους χώρους, όπου πραγματοποιούνται οι λαϊκές αγορές. Προβλήματα αρκετά σημαντικά, που ανακαλύψαμε ύστερα από έρευνα που κάναμε, και που μας οδήγησαν στο συμπέρασμα, για μια ακόμη φορά, ότι οι δρόμοι της πόλης μας δεν είναι κατάλληλοι για την διεξαγωγή των λαϊκών αγορών. Τα προβλήματα αυτά ανακαλύφθηκαν με βάση ένα ερωτηματολόγιο, που ετοιμάσαμε για τους καταναλωτές των λαϊκών αγορών. Το ερωτηματολόγιο αυτό παρατίθεται στο παράρτημα.

ΕΡΕΥΝΑ

Κατόπιν έρευνας, που πραγματοποιήθηκε με την βοήθεια του ερωτηματολογίου, και αφού ρωτήθηκαν περίοικοι τριών λαϊκών αγορών (Κανακάρη, Αγ. Σοφίας, Πλατεία Ελευθερίας), που κατοικούν στους χώρους όπου γίνονται οι λαϊκές αγορές διαπιστώνουμε ότι αντιμετωπίζουν τα εξής προβλήματα:

1) Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί ο θόρυβος που δημιουργείται από τους μικροπωλητές κατά το "στήσιμο" των πάγκων για την λαϊκή αγορά από το προηγούμενο βράδυ. Συγκεκριμένα, παραπονιούνται ότι στις πρώτες απογευματινές ώρες αρκετοί μικροπωλητές γεμίζουν τους δρόμους που την επόμενη μέρα θα πραγματοποιηθεί η λαϊκή αγορά, δημιουργώντας έτσι "ηχορύπανση". Ο θόρυβος αυτός συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια της νύχτας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι περίοικοι της εκεί περιοχής να μην μπορούν να ησυχάσουν και να δημιουργούνται προστριβές, με τους μικροπωλητές. Συγχρόνως,

συνεχίζοντας την διαμαρτυρία γύρω από τον θόρυβο διαπίστωσαν ότι η ίδια κατάσταση (ηχορύπανση) συνεχίζεται καθ' όλη της διάρκεια της ημέρας, από τις πρώτες πρωϊνές ώρες μέχρι το τέλος της λαϊκής αγοράς.

Θεωρούμε ότι θα έπρεπε να υπήρχε κατάλληλη νομοθετική ρύθμιση που θα προστάτευε από το θόρυβο για κάποιες ώρες της ημέρας.

2) Ένα ακόμη πρόβλημα που εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια της έρευνας είναι αυτό του συνωστισμού που δημιουργείται κατά την διάρκεια της λαϊκής αγοράς. Συγκεκριμένα, έντονο παρουσιάζεται το κυκλοφοριακό πρόβλημα καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας όχι μόνο στους δρόμους που

γίνεται η λαϊκή αγορά, αλλά και στις γύρω περιοχές. Ιδιαίτερα αισθητό παρουσιάζεται το πρόβλημα με την κεντρική λαϊκή αγορά (Κανακάρη) κατά την διάρκεια της οποίας η κυκλοφορία δεν διακόπεται. Δεν είναι τυχαίες οι αναφορές των περιοχών για προστριβές των οδηγών των αστικών συγκοινωνιών με μικροπωλητές που εμποδίζουν την διέλευση των οχημάτων τους, γεγονός που δημιουργεί δυσφορία ακόμη και στους επιβάτες των αστικών συγκοινωνιών. Στην πράξη αυτό μεταφράζεται με ατελείωτες ουρές αυτοκινήτων από την Κανακάρη ως την Αγίου Ανδρέου. προς αντιμετώπιση του παραπάνω προβλήματος, οι περίοικοι προτείνουν την πλήρη διακοπή της συγκοινωνίας στους δρόμους αυτούς και την παραπομπή των οχημάτων σε άλλους πλησιέστερους δρόμους. Στο μέτρο αυτό θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σύμφωνα με τις υποδείξεις τους και οι αστικές συγκοινωνίες. Μια άλλη προέκταση του παραπάνω προβλήματος αποτελούν τα παράπονα των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι είναι αναγκασμένοι από την προηγούμενη μέρα να μετακινούν τα οχήματά τους προκειμένου να δημιουργηθεί χώρος για να στηθούν οι πάγκοι των μικροπωλητών. Η δυσανεξία τους γίνεται εντονότερη αφού στους γύρω δρόμους δεν είναι εύκολο να βρούμε parking.

3) Συνεχίζοντας την αναφορά των προβλημάτων που δημιουργεί το άστεγο εμπόριο στις εκάστοτε περιοχές ανακαλύψαμε μέσω της έρευνας, την πλήρη έλλειψη στοιχειωδών κανόνων υγιεινής. Χαρακτηριστικά, προτάθηκε από μεγάλη μερίδα ερωτηθέντων η εγκατάσταση κινητών χημικών τουαλετών προς χρήση των μικροπωλητών. Το πρόβλημα έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις με έγγραφες καταγγελίες των περιοίκων προς την Νομαρχία Πατρών.

4) Το γεγονός ότι, από τη μια οι δρόμοι δεν θεωρούνται οι καταλληλότεροι χώροι για την διεξαγωγή του άστεγου εμπορίου και από την άλλη η έλλειψη υποδομής που παρατηρείται κατά τη διάρκεια των λαϊκών αγορών οδηγούν στο συμπέρασμα της δημιουργίας κατάλληλων χώρων από τον Δήμο Πατρέων, στεγαζομένων χώρων, οι οποίοι θα "φιλοξενούν" τις λαϊκές αγορές. Τρεις περιοχές προτάθηκαν για τη δημιουργία τέτοιων χώρων που θα καλύψουν τις ανάγκες των καταναλωτών. α) Ανεύρεση ιδανικού χώρου στην περιοχή του Ψαροφαΐου, καλύπτοντας τις ανάγκες των κατοίκων που διαμένουν στις γύρω περιοχές (Ζαρουχλέϊκα, Ταραμπούρα, Οβρυά κ.λ.π.). β) Εντοπισμός χώρου κοντά στο λιμάνι των Πατρών, έτσι ώστε να εξυπηρετούνται οι κάτοικοι του κεντρου. γ) Η δημιουργία αντίστοιχων χώρων στην περιοχή της Αγυιάς προς εξυπηρέτηση των εκεί περιοχών (Ρίο, Αγ. Βασίλειος, Προαστείου).

Με την προτεινόμενη αυτή λύση εξαλείφονται έως ενός σημείου τα υφιστάμενα προβλήματα.

5) Είναι προφανές ότι η αναχώρηση των μικροπωλητών δεν συνεπάγεται και την λήξη των λαϊκών αγορών. Στη συνέχεια, ακολουθώντας μια ολόκληρη διαδικασία από τα μηχανήματα των δήμων για τον καθαρισμό των χώρων, που "φιλοξένησαν" την εκάστοτε λαϊκή αγορά. Ακόμα και σε αυτό το σημείο οι περίοικοι έχουν τις εντασεις τους μολονότι, ο καθαρισμός γίνεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Έντονη είναι και η δυσοσμία ορισμων προϊόντων (ψάρια...) η οποία γίνεται ιδιαίτερα εντονότερη τους καλοκαιρινούς μήνες.

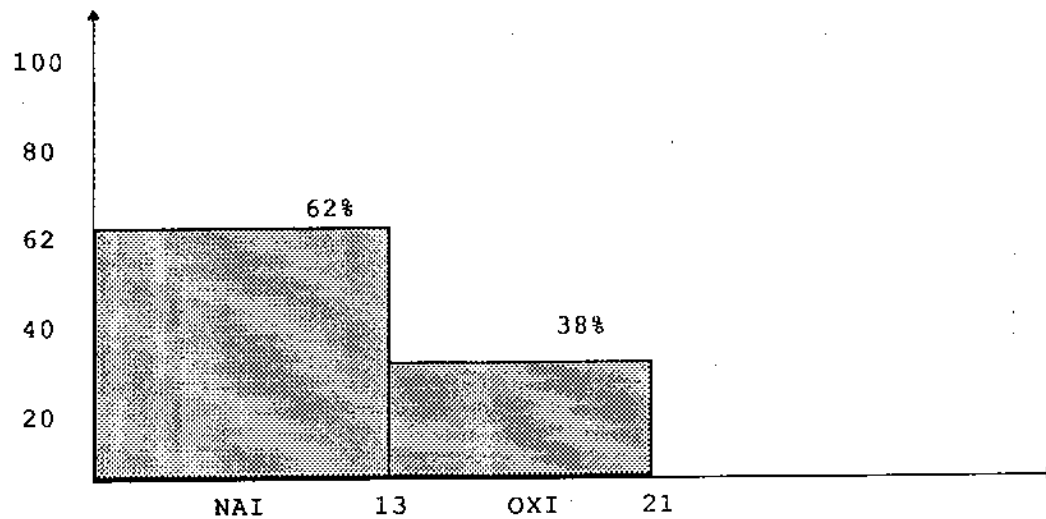
Η σύντομη αναφορά των προβλημάτων που προηγήθηκε κάνει φανερή την ανάγκη εξεύρεσης λύσης. Λύση, που θα πρέπει να γίνει κάτω από το πρίσμα της συνεργασίας όλων των

ενδιαφερομένων (Δήμου, μικροπωλητών, περιοίκων), για την όσο
το δυνατό μεγαλύτερη ικανοποίησή τους.

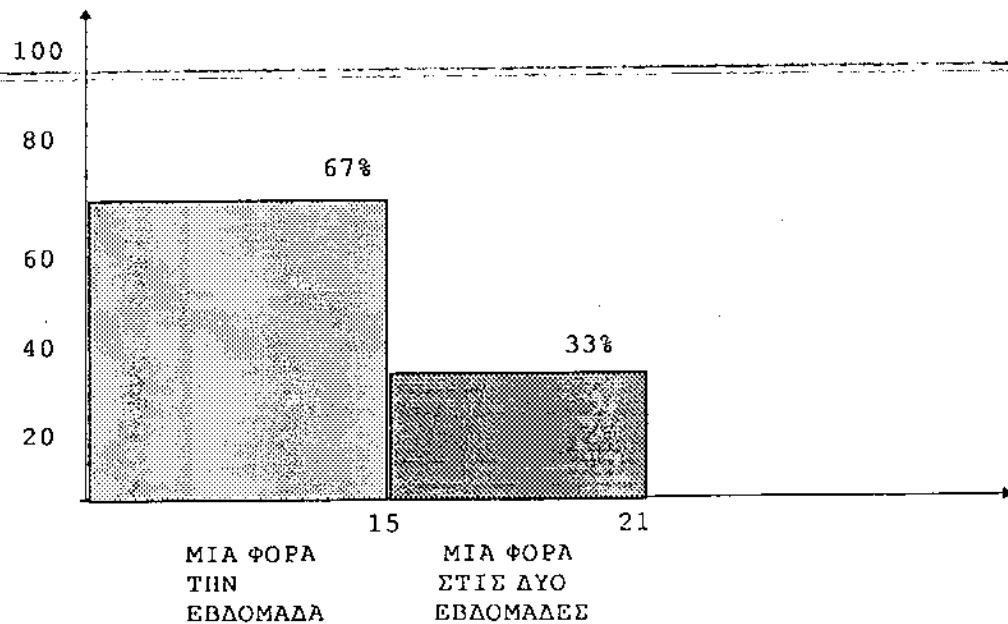
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ι. ΠΗΓΑΙΝΕΤΕ ΣΤΙΣ ΛΑΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ;

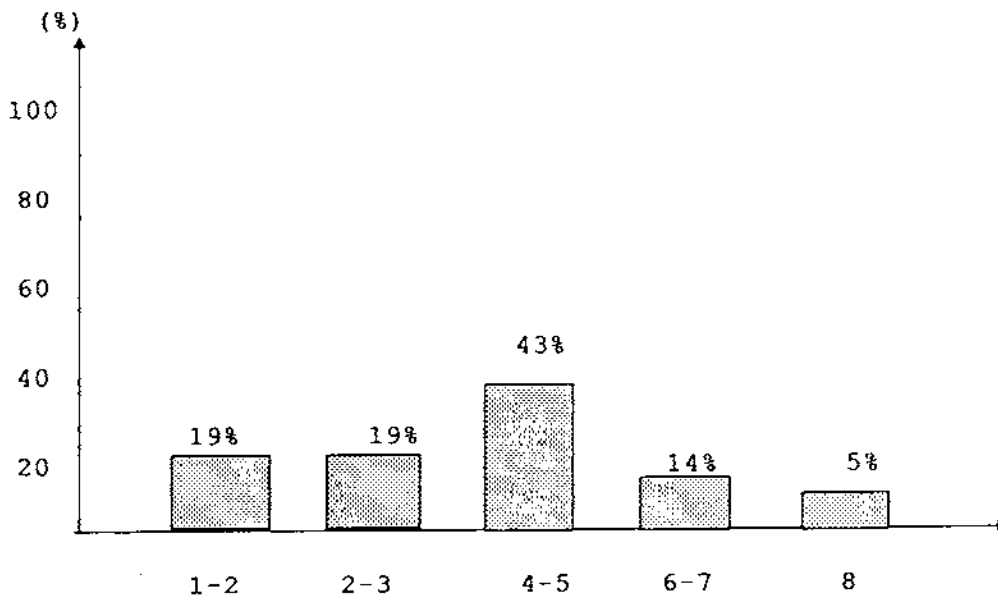
Ποσοστό %

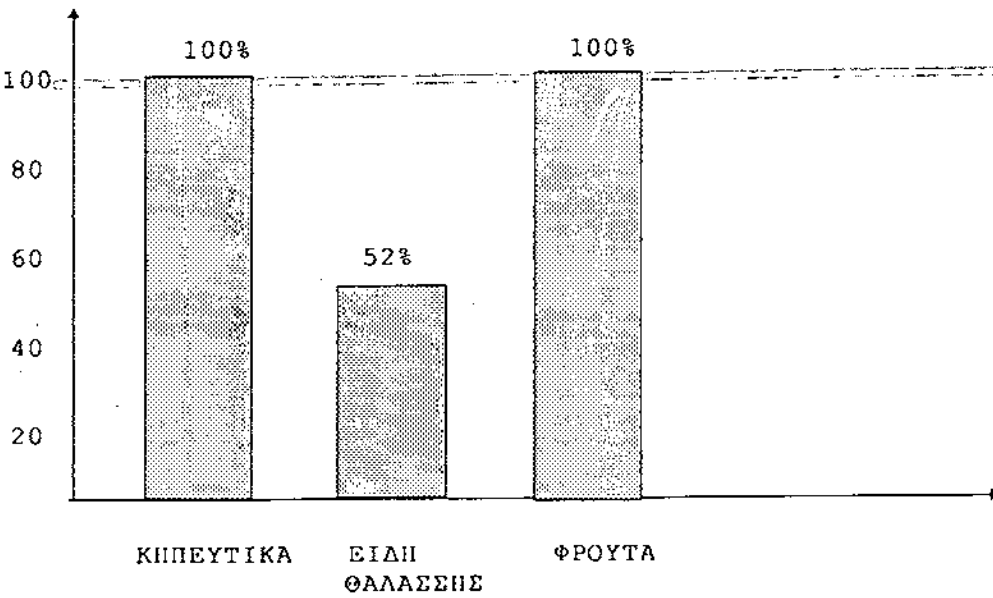
ΚΑΘΕ ΠΟΤΕ ΠΗΓΑΙΝΕΤΕ ΣΤΙΣ ΛΑΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

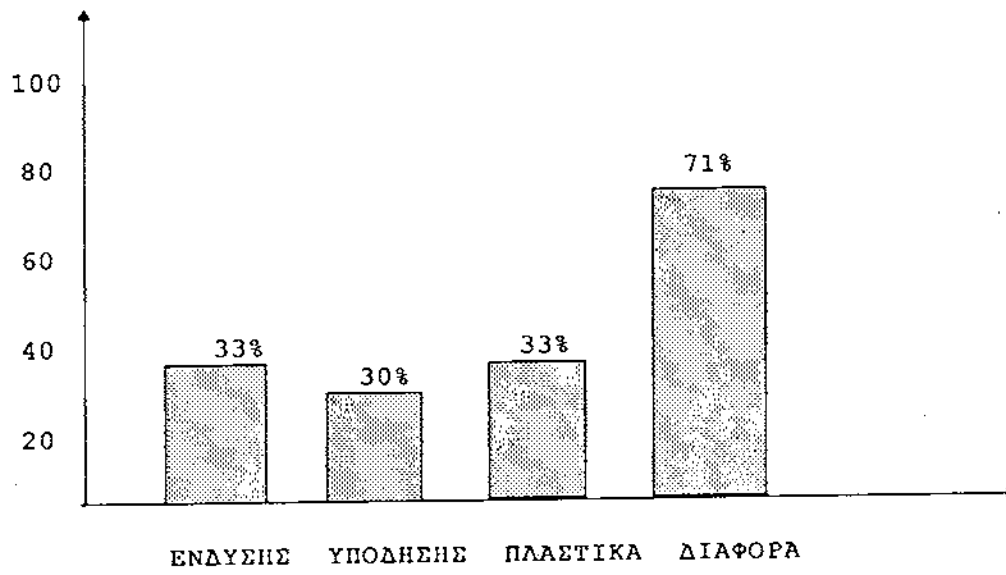
ΠΟΣΕΣ ΦΟΡΕΣ ΤΟΝ ΜΗΝΑ

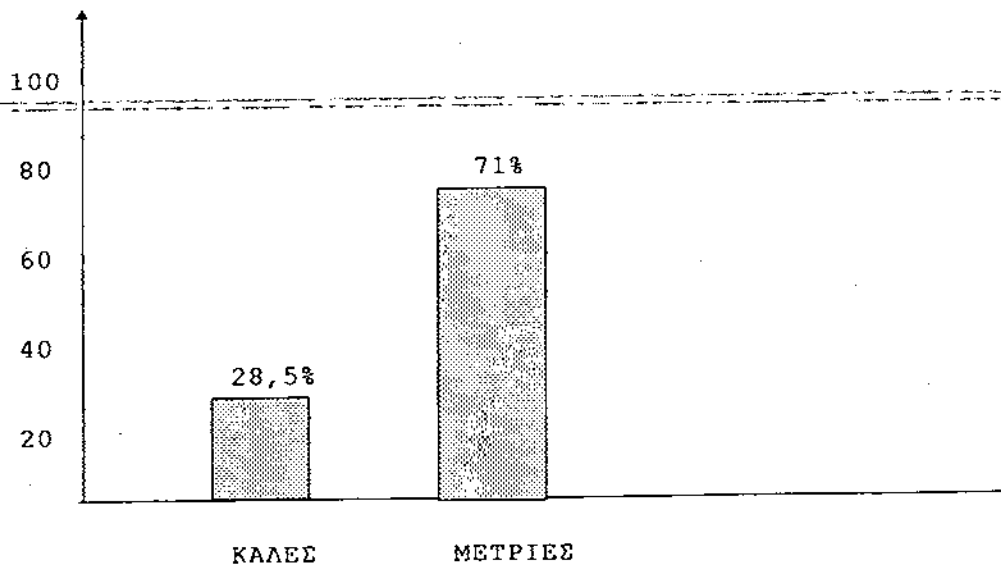
ΤΙ ΕΙΔΗ ΑΓΟΡΑΖΕΙΣ ΣΥΝΗΘΩΣ

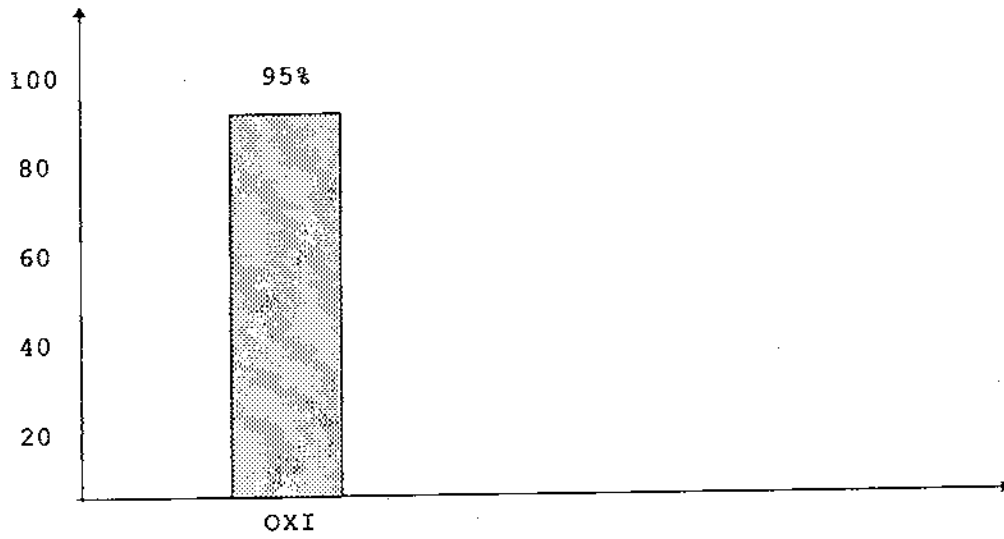
ΑΠΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ

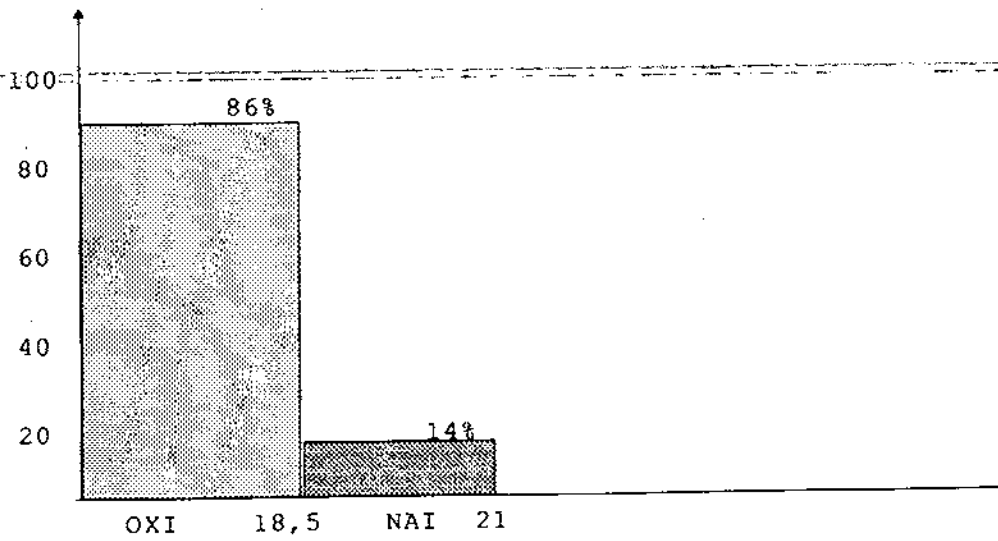
ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΕΙΝΑΙ:

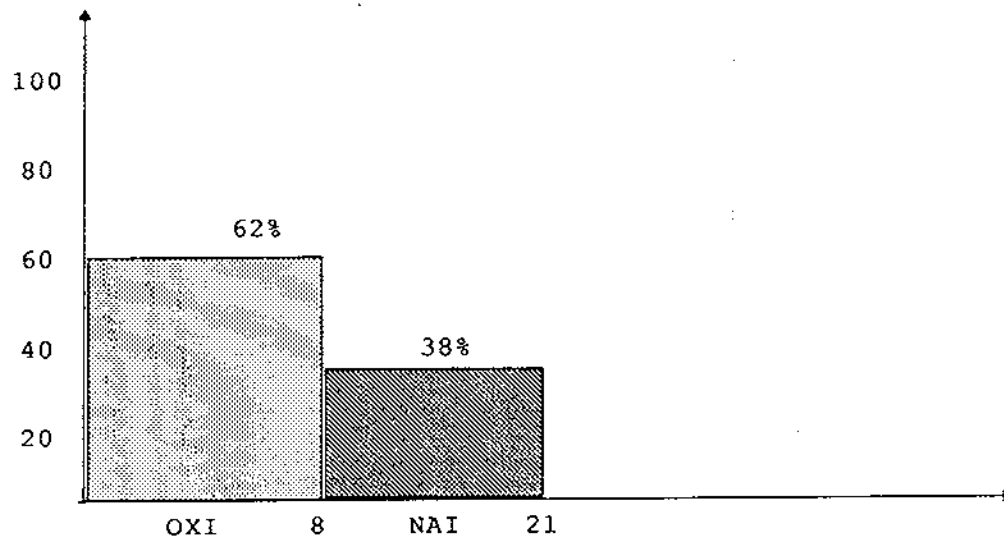
ΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΛΑΙΚΗΣ ΕΙΝΑΙ ΕΠΩΝΥΜΑ;

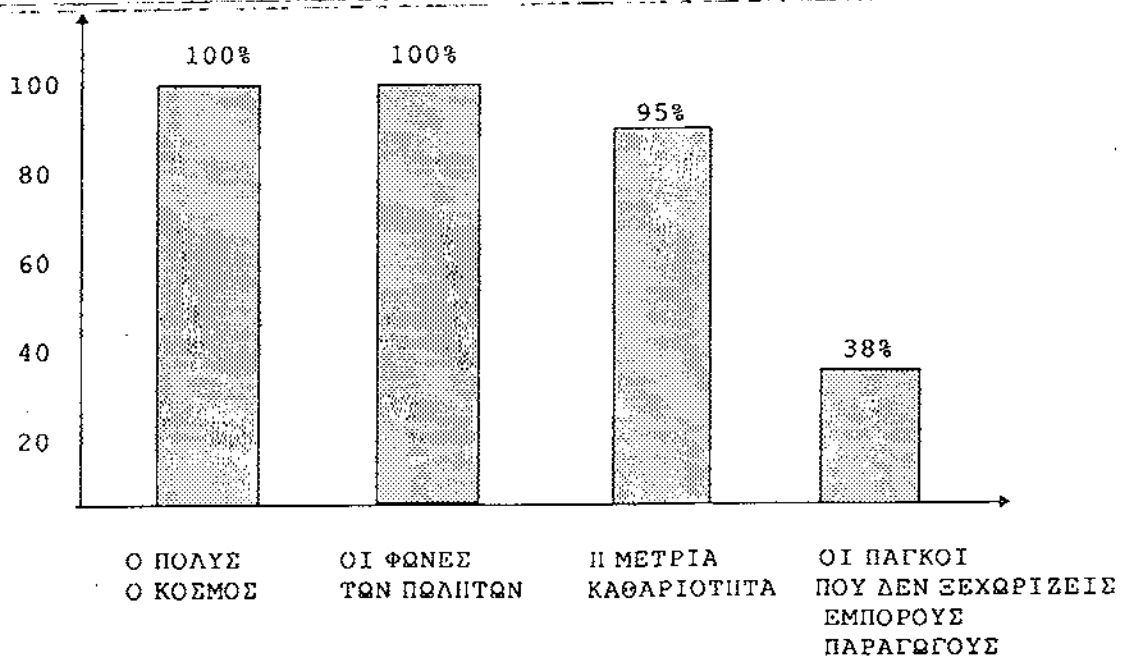
ΣΕ ΕΝΟΧΛΕΙ ΟΤΑΝ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΩΝΥΜΑ;

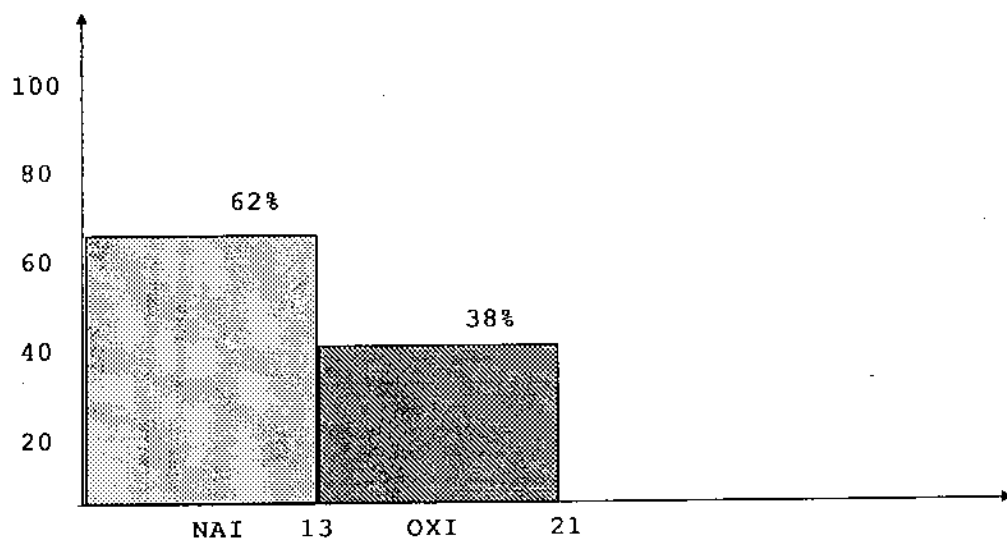
ΑΓΟΡΑΖΕΙΣ ΠΑΝΤΑ ΑΠΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ;

ΤΙ ΣΕ ΕΝΟΧΛΕΙ ΣΤΙΣ ΛΑΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ;

ΠΗΓΑΙΝΑΤΕ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΛΑΙΚΗ ΑΓΟΡΑ;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά από την εργασία που πραγματοποιήσαμε γύρω από το θεσμό των λαϊκών αγορών, καταλήξαμε στα εξής συμπεράσματα:

Προτείνουμε, για τους χώρους αυτούς, που σήμερα υπάρχουν την επέκτασή τους με βάση τη δύναμη τους και τη μελέτη των πάγκων τους, η καλή εμφάνιση των προϊόντων, η δική μας συμπεριφορά, η εμφάνιση της ταυτότητας του παραγωγού-εμπόρου στο προϊόν του ώστε να γίνουν επώνυμοι, η συνεργασία τους με το τεχνικό επιμελητήριο, την ομοσπονδία και το οικονομικό επιμελητήριο θα δώσει την ευκαιρία να παρουσιάσει μια νέα εικόνα η λαϊκή αγορά.

Η ομοιομορφία των πάγκων, σε συνδυασμό με την ομοιομορφία των τεντών, και οι διάφορες ταμπέλες που θα τοποθετηθούν συνεισφέρουν στην καλαισθησία των αγορών. Παράλληλα, η σωστή τοποθέτηση των πάγκων, η δημιουργία διαδρόμων, και η σωστή εκμετάλλευση του χώρου, διευκολύνουν

~~τόσο τους εμπόρους για την πώληση των προϊόντων τους όσο και~~
τους καταναλωτές για την προμήθειά τους.

Θεωρούμε αναγκαία προϋπόθεση τη μελέτη και δημιουργία κινητής χημικής τουαλέτας, και τη δημιουργία νέων χώρων με ευρωπαϊκές προδιαγραφές σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση της Πάτρας.

Προτείνουμε για τις λαϊκές αγορές τη δημιουργία εστιασμένων χώρων, από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε συμπεράναμε ότι με τη δημιουργία αυτή, αυτομάτως λύνονται αρκετά προβλήματα. Οι χώροι αυτοί θα είναι σχεδιασμένοι κατάλληλα για να παρέχουν τις ανέσεις τόσο των παραγωγών-εμπόρων όσο και των καταναλωτών.

Στους χώρους αυτούς τα προϊόντα θα είναι καταμελημένα ανάλογα. Πιο συγκεκριμένα ειδικός χώρος για τα ψάρια, όπου θα αποφεύγεται η κακοσμία και η ρύπανση που προκαλούν, σε συγκεκριμένο χώρο τα εσπεριδοειδή, τα λαχανικά, τα φρούτα, έτσι ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να βρίσκει ότι θέλει σε ορισμένο χώρο, χωρίς να κάνουν αδιάκοπες βόλτες ώσπου να βρεί αυτό που θέλει, πράγμα που γίνεται στις σημερινές λαϊκές αγορές.

Ταυτόχρονα, στους κατάλληλα διαμορφωμένους αυτούς χώρους θα μπορούν να προστεθούν και άλλα προϊόντα όπως πλαστικά είδη, ρουχισμός, λευκά είδη κλπ. που έχουν ανάγκη οι καταναλωτές.

Με την δημιουργία των εστεγασμένων λαϊκών αγορών θα αποφεύγαμε το συγκοινωνιακό πρόβλημα, το πρόβλημα το συνωστισμού και τόσα άλλα προβλήματα που δημιουργούνται στους δρόμους των λαϊκών αγορών, ενώ παράλληλα, θα μπορούν να λειτουργούν και απόγευμα επιθυμία πολλών καταναλωτών που εργάζονται. Βέβαια, η λειτουργία τους τα απογεύματα θα γίνεται εάν είναι ανοιχτά και τα μαγαζιά ώστε να έχουμε ίσο ανταγωνισμό.

Με όλα τα παραπάνω, θα λυθούν και θα αποφευχθούν αρκετά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι λαϊκές αγορές ενώ θα αποκτήσουν ταυτόχρονα ευρωπαϊκές προδιαγραφές αφού η χώρα μας, εντάσσεται πλέον στην ευρωπαϊκή ένωση.

